

hosszas tárgyalások, küzdelmek között az úgynevezett Bazilika sorsjáték-kölesön ügyét. A nélkül ma nem büszkélkedhetnénk a budavári templom pompás épületében, a melyért sok keserű labdacot kellett a munka első megpendítője s folyamatba tevőjének elnyelnie.

Ebben a küzdelmes korszakban már csak Forster Gyula állott széles körű és alapos ismereteivel és lankadatlanul odaadó munkásságával az ő rendelkezésére. Hegedüs Lajos Kandidot férfikora delén, java alkotó erejében elsőként a Gondviselés keze, s Trefort, a ki tudta értékelné az igazi tehetség nehéz munkával egybekapcsolva előre törését s a ki rokonszenves érintkezésével mintegy önkénytelenül is buzdította a környezetét, Forster Gyulát állította az alapítványi ügyosztály élére.

Ügyszólván páratlanul álló, de teljesen kiérdemelt, gyors előhaladással nyerte ő szolgálata tizenegyedik esztendejében, 1883-ban a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, a mely minőségében négy évig állott a reá bizott alapítványi ügyosztály élén; dolgozva nem a hivatalos órákra szorítottan, hanem reggeltől alkonyig. De ez a napestig tartó szakadatlan szellemi foglalkozás megtámadta a szervezetét s előállott önmagára nézve az a nehéz kérdés, hogy becsvágának megfelelően folytathatja-e tovább is ezt az intenzív munkát. Ekkor történt, hogy a Földhitelintézet, egyik igazgatói állásának betöltése alkalmából reá vetette szemét és egyhangú választással neki kínálta az állást. Így lett ő 1887 óta a Földhitelintézet igazgatójává, tulajdonképpen véve azonban minden szabad idejére nézve a közoktatásügyi miniszterium munkása ma is.

A legutóbb lefolyt tizenhárom évi időszakra esik ugyanis az a gazdag és szakavatott irodalmi munkássága, a mely a közalapítványok és országos műemlékek ügyeit a miniszteri szolgálatban szerzett hiteles adatok alapján ismerteti és tárgyalja kötetekre menőleg, a melyek azonban, sajnos, nem jutottak könyvtári forgalomba, sőt névtelenül forognak mint értékes forrásművek a szakkörök kezében is. A «Budapesti Szemle» közölte ezen alapos tanulmányok legnagyobb részét, a melyek külön kötetekben következő ezimeket viselik: «A magyar vallásalap hajdan és most» (1888), «A magyar tanulmányi alap hajdan és most» (1892), «Az ingó műemlékek» (1893), «A legfőbb kegyűri jogról» (1896), «A katolikusok autonómiajáról» (1897).

Ez az ő kevesek által ismert értékes irodalmi munkássága volt az, a mi a tudományos körök figyelmét reá irányította s a melynek nyomán őt a Magyar Tudományos Akadémia 1898-ban tiszteleti tagjai közé emelte.

De nemcsak tollal szolgált ő a közügyet, hanem anyagi áldozattal is, a mennyiben humanisztikus, közigazdasági és művészeti célok előmozdítására 100,000 korona erejéig hasznos alapítványokat tett. Egyáltalán a művészet s különösen a hazai műemlékek ügye az, a melynek ő komoly, beható tanulmányok alapjára fektetett ismerője s a melynek terén szakadatlanul búvárokodik. Ezen a nyomon a Képzőművészeti Társulat évek óta választmányi tagjai közé sorozta, s ezen a nyomon lett a Műemlékek országos bizottságának másodelnöke, s a Mátyás templom építési bizottságának pedig elnöke. Erdemeiért ő Felsége a Lipót-renddel és a Szent István-renddel ismerte ki.

Annak a történelmi diszmnéke szerkesztését, a mely most «III. Béla emlékezete» címén az ő neve alatt megjelent, hivatottabb kézzel alig lehetett volna bízni. A kor történetének meg-

írására a legjelesebb erőket tudta maga köré csoportosítani. A királyi hamvak Székes-Fejérvárról hazaszállítására és a Mátyás-templomban elhelyezése, valamint magának a templom építési történetének megírására pedig az ő tollából eredt. Ennek a résznek adatszertű megörökítése ügyszólván egyenesen az ő kötelessége is volt, mert a 27 éven át tartott munka minden legkisebb mozzanatára ő hiteles tanu. Ott dolgozott a miniszteri büroóban az építés megkezdésekor, átélte a válság küzdelmeit, ő volt az építkezés folytathatása eszközeinek megteremtésében a Trefort miniszter tervének megtestesítője s mint az építési bizottság elnökének, az államszolgálat elhagyása után is folyton rész jutott neki a munka irányításában, annak befejezéséig.

Szűry Dénes.

KÖZÖS BÁNAT.

Messzire, hejh, messzire innet,
Ott, hol a Maros születik:
Az erdőség így tavaszoként,
Valami nagy, mély bánatba esik.
A szélső fák kihajladoznak,
Napkeltétől napnyugtáig:
— Mintha várnának valakit!

S messzire, hejh messzire onnat,
A hol a Maros születik:
Egy szegény ember tavaszoként,
Ugyanabba a bánatba esik.
Maga se tudja, hogy mi lelte?
— Napkeltétől napnyugtáig:
Erdőzűgársról álmodik!

Szabolcska Mihály.

BETEGEN.

Ne féltetek, nem «megyek» én el,
Dehogy megyek még, fiain.
A jó Isten megőriz engem,
Értetek is, én kicsi leltem,
Fehér galambjaim!

Meg rossz halott is lennék én még,
Nem lennék odalent sokat . . .
Onnan is, tudom, fel-feljárnék:
Megigazgatni éjszakánként
A takarókat!

Szabolcska Mihály.

A BUCZKA ELSZERZÉSE.

Életrkép.

(Vége.)

Irtta Szívós Béla.

Ábris hamar megfelelt a két feketének, azzal a nemzetes úrral együtt kifelé indultak a kávéházba. Az utcára kiérve, még ott beszélgettek egy kicsit, de nem sokára búcsút vettek egymástól, miközben Ábris ezeket mondá:

— Tehát tisztában vagyunk, nemzetes uram. Már most én megyek a magam dolga után. Csak tegye meg a nemzetes úr is azt, a mit ajánlottam s akkor ne legyen Finom Ábrahám az én nevem, ha el nem adjuk azt a buczkát. Szerencsére most az idő is megesőzött, megázott a föld s ilyenkor a rossz homok is jól mutat annak, a ki nem ért hozzá.

Náthán gazdát mód nélkül gyötörte a kíváncsiság, hogy vajjon mit fundálhatott most ki ez a két jó madár? Mert hát hiszen Ábrissal nem szükség sokat beszélni, de bizony Lakatos uramról is sok furcsa dolgot rebesgették már egyszerű másszor . . . Hej, hej, kitelik ezektől minden, ha összefognak. Ugyan min törhetik most a fejüket? . . .

De hiába volt Náthánnak minden igyekezete, egyebet meg nem tudhatott, mint hogy Ábris

jegyet váltott a vasútnál Budapestre, Gergely gazda pedig mind megvette a Karikás répa- és krumplitermését, a kinek az idén, valami kövér új törésű fenékben, olyan roppant nagyságú efféle portékája termett, hogy mindenki csodájára járt. A tengeri szárából is megvett egy néhány szekérről s ez a szár is olyan vastag volt, mint az ember kezészára.

Mindebből azonban nem sokkal lett Náthán okosabb. Pedig hát ha egy kicsit jobban utána jár, meglehetősen érdekes dolgokat tudhatott volna még meg.

Ugyanis Ábris, a mint a vasúthoz iramodott, útközben beugrott még egy pár szóra tekintélyes kinézésű barátjához, Grün Dolfihoz is, a kiről mindenki tudja, hogy igen élelmes férfiú, a ki könnyen megérti az okos szót. Ábris értekezett Dolfi-val, a minék a veleje az volt, hogy ha mostanában ő tőle sürgőnyt kap és abban egy bizonyos napot lát említve, hát akkor utazó táskával felszerelve, ott legyen a délutáni vonatnál s a többi aztán úgy történjék, a hogy egymásközt megállapították.

De még Lakatos uram felől is tudhatott volna meg a kíváncsi Náthán egy-más érthetetlen, különös dolgot.

A mint ugyanis a nemzetes úr megvette azt a sok répát és egyebet, szekérszáma kihordatta a buczkára, ott meg szépen csomóba, kazalba rakatta a kis tanya mellett. De még furcsább dolgot is követett el: a sovány szántásokon egy felszeker tengeriszárat szórattott szét, a legvastagából; ugyanezt cselekedte a répával, meg a krumplival is, csak hogy előbb ezeket megvagdaltatta, mintha az ásó sértette volna meg, mikor kiásták.

Még a birkákra is nem remélt szép napok derültek fel. Egyszerre nagy szekér jó takarmányt küldött oda Gergely úr s azt mondta, hogy hadd egyenek a juhok annyit, a mennyi beléjük fér, hadd erősödjenek.

Berbécs Gyurka, a juhász, sokat tapasztalt ember volt ugyan s holmi apróságokért ült is már hében-hóban egy-egy félesztendőkészkét, de még se bírta kitalálni, hogy ugyan miben sántikál most a nemzetes úr? De hát nem soká kellett törni rajta a fejét, mert mikor ilyenformán rendbe volt hozva minden, egyszer csak félre intette a nemzetes úr s így szólott hozzá, pipaszárával rámutatva öt vagy hat darab sertésre, a melyek ott turkáltak a tanya végénél:

— Gyurka, ezt a fecskesású ártányt jó pénzért kérted tőlem a nyáron. Hát most nekéd adom ingyen. S még azonfelül választhatsz a birka közül is ötöt, a legjavát, ha elkél ez a buczka. A napokban lehet, hogy jön ide valami vevő. Majd Finom Ábrissal jönnek . . . Te mutogasd meg nekik a tagot. Azután magyarázd meg, a mi kell. Láttad, a mit ide hordattam . . . Csak aztán nyomon beszélj. Érted!

Hát meg is értette Gyurka mindjárt, nem kellett arra sok szót vesztegetni. Feljebb billentette egy kicsit a homlokáról a kalapját s miután még egy pillantást vetett a fecskesására, ennyit mondott:

— Ide bizza nemzetes uram, majd tudom már én a többit.

Pár nap múlva sürgöny érkezett Budapestról. Az egyik Grün Dolfinak szólott:

Csütörtökön lesz vásár.

A másik Lakatos Gergelynek volt ezímezve s ebben ennyi volt:

Gazdag marhakereskedő a csütörtöki vásáron jószágot vett, legelőre még nem egyezett.

A postásiskasszony egyszerű üzleti tudósításnak gondolta a két sürgőnyt, elannyira, hogy nem is tartotta érdemesnek elpletykálni; de

bezzeg megértette Grün Dolfi, hogy csütörtökön a vonatnál lesz dolga s Lakatos úr is megtudta, hogy a vevő valami pénzes marhakupez s hogy még földbirtoka soha sem volt, tehát nem is ért hozzá. Ezt jelentette a sürgönyben a legelő emlegetése, a mint azt Ábrissal előre megállapították.

Csütörtökön aztán jó idején ott volt már Grün Dolfi az állomás várótermében. Tiszta ingén olyan hamis köves gombok ragyogtak, mint egy-egy fél magyoro; utazó táskája kissé kopottas volt, de pótolta ezt az a büszke, önérzetes kifejezés, a mely arcát ezúttal elborította. A ki nem ismerte, soha sem mondta volna, hogy nem most adott el kétezer mázsa búzát a maga uradalma terméséből.

Nem sokára megérkezett a vonat, melyből egy kövér, elbizakodott, vörös arcú, csilinderes úri forma ember szállott ki, nyomon követve a mosolygó Ábris által.

A mint a várótermen keresztül mentek, egyszerre csak összecsapja Ábris a kezét s a kényesen ott szivarozgató Dolfihoz nagy csodálkozással így kiált:

— Nini, hol méltóztatik itt járni nagyságos úr! Alászolgálja; épen most öt esztendeje, hogy nem volt szerencsém! Talán bizony valami dolga volt szerény községünkben?

— Igen, — felelt Dolfi, leereszkedő hangon. — Tudja, egy birtokot néztem most itt. Ezét a Lakatosét. No, nem mondom, hogy meg nem tetszett, de nem egyeztünk meg. Ötvenkét forintot kér holdjáért, de én negyvennyolcznál többet nem ígertem. Habár . . . Nos, most utazom vissza. Épen megyek jegyet váltani. Viszontlátásra!

Megmagyarázta aztán Ábris, hogy ez az úr egy igen gazdag bérlő volt, a ki nagyon szeretné a Lakatos-féle kiténő birtokot megvenni s ha már negyvennyolc forintot megígért, bizonyosan megadja az ötvenkettőt is.

A vasútól egyenesen a Lakatos uram kúriájára hajtattott a két férfi. A nemzetes urat ott találták egy kétkarú székből pipázgatva, a fél-lába pedig vastagon bepölyvélve, oda volt támasztva egy másik székre.

— A csúz háborgat, — mondá Lakatos uram egy kis beszélgetés után, — s csak is azért adom el azt a birtokot. Ha ugyan eladom . . . Elég ilyen rossz lábunk egy tanya is. Hallom az úr vevő szándékát, hát csak tessék megnézni. Ott a csészöm, majd megmutat mindent. Én bizony magam most mozdulni sem tudok.

A vevőnek szemlétomást tetszett, hogy a gazda otthon marad, így majd a cselédségtől jobban ki lehet tudni a hibákat.

A buczkára kiérkezve, ott találták a juhászt mindjárt a határ mellett, a mint botjára könyökölve esendesen bámult a semmibe.

— Jó napot juhász gazda! — kiáltott rá Ábris. — Merre van a csész?

A juhász, ámbár jól tudta, hogy ezen a rossz buczkán soha sem volt csész, még is rögtön elérte a dolgot s így felelt:

— Elment az most őreltni, nem is jön haza estig. De még a bérese is mind egy lábja a másik tanyára vannak rendelve.

— Ejnye, ez már baj. Hm, hm. De hát megtehetné azt juhász bácsi is, — szólott nyájasan Ábris, — hogy megmutatná ezt a birtokot; ez a nagyságos úr szeretné megnézni.

A juhász egy darabig hallgatott, majd nagy fanyalgvá felelt:

— Hát hiszen, ha már így van, megmutathatom a határt. Miska te — kiáltott rá a bojtárra — vigyázz addig a birkára, szét ne szaladjon!

A kövér vevő, a ki ezen párbeszéd alatt nagy

III. BÉLA KIRÁLY ÉS ANNA KIRÁLYNÉ FEJÉRVÁRI KOPORSÓI A NEMZETI MUZEUMBAN.

szakértelemmel nézegette a birkákat s egyiket-másikat vaskos esernyője végével meg is piszkálgatta, dörmögő, kellemetlen hangján meg-szóllalt:

— De roszak ezek a birkák, juhász; csupa csont és bőr . . .

— Micsoda? — felelt a juhász, — hátha még csak egy hete látta volna is az úr! Alig birt a nyáj a maga lábán ide vándorolni, némely részét úgy hoztuk ide szekéren. Már mint hogy a másik tanyaáról. Ott a fekete földön mind elveszett volna éhen, de mióta itt vannak, szemlétomást gyarapodnak. Pedig hát itt is nagy szárazság volt, de azért ha csak a gyökereiből csiphet is az itteni fűnek, felhizik rajta a jószág. Híjába: a homok csak homok. Mondhatja nekem akárki, hogy így fekete föld, úgy fekete föld, nekem ugyan nem kell!

Ezzel nagy méltatlankodva megrázta a fejét, mintha valaki erőnek-erejével rá akarna vevő ezer hold fekete földet tukmálni.

E közben odaértek a répakazal mellé, a mely mellett Ábris is, a juhász is úgy tettek, mintha szó nélkül odébb akarnának menni. De a kövér vevőnek szemét szűrt az óriási répa, odébb meg az ökölyi krumpli. Gyönyörködve szedegetett fel egymásután egynehányat:

— Hm, hm, — mormogá félhalkan, — csak-ugyan gyönyörű portéka . . .

— Megteszi, — szólott a juhász, — de hát ha a tavalyit látta volna valaki! . . . Mondom, az idén nagy szárazság volt s nem csoda, ha csak ilyen termett. Na igaz, hogy sok volt. De a gazda áthordatta már nagy részét a másik tanyájára. Úgy szokta. Mindent oda hordat, takarmányt, mindent . . . Furesa ember. A cselédjét is meg-rövidíti . . . De tudom, hogy nem is soká szolgálom, nem én . . .

Itt összenézett a vevő Ábrissal, gondolva: csupa jó, hogy ez az ember ellensége a gazdájának, legalább mindent elmond. Mindjárt ki is húzott a tárcájából egy vastag szivart s meg-kinálta vele a juhászt.

— Hát aztán mi hibája van ennek a földnek, juhász bácsi?

A juhász előbb megforgatta a vastag szivart bütykös újjai közt, körülnézegette, aztán vigyázva kétfelé törve, az egyik darabot bedugta

bagónak, s miután azt a balképeben kényelmesen elhelyezte, csak azután felelt:

— Ennek? Hát csak az, hogy rossz a gazdája! Földhöz, cselédhez, semmihez sem jó a nemzetes úr . . . De hát ne szólj szám, nem fáj fejem! . . . Lám, — folytatá Gyurka egy kis szünet után, a mint a felszántott laposhoz érték, — mennyi itt is szanaszét a sok répa — miközben egy nagy darabot kampós botja végére felszűrt, — mind itt vész ez gazduram felől. Így szokott bánni mindennel, kevés rá a gondja . . . Rozs, kukoriceza is termett itt, kivált tavaly, annyi, hogy alig győzte elhordatni; s nem mind összepenészedett a magtárjában?

Ábris, a ki eddig szerényen hallgatva szótlanul kullogott a barázdán, fölveté egy roppant vastag tengeri szárat s közönyös hangon azt kérdezte a juhásztól:

— Tán valami újfajta tengerit természetett itt Lakatos uram, hogy ilyen vastag száru?

— Nem a, — felelt a juhász. — Csak idevaló tengerit vetett. Hanem hát hogy ez a föld mód-nélkül termi . . .

— Hát ez a sok homokhegy itt, — szóló közbe a vevő, — ezt mire használják?

— Ezt uram? No ez nem ér egy fabatkát. Van pedig harmincz-negyven hold, de tán ötven is. No, az csupa haszontalan. Már mint hogy nem terem semmit. Amott a tag másik végén is van még egy jókora darab. De még egy birka sem élne meg rajta.

A vevő arca kezdett borúlni, Ábris pedig nyugtalanul pislogott a juhász felé.

De ez, miután megigazította szájában a bagót, zavartalanul folytatta:

— Hanem hát sok bolond ember van a világon. Most azt mondják, hogy valami főreg kirágta a hegyeken a szőlőt s az egész világ a homokba akar ültetni. Itt a szomszédok homok hegyeit mind megvették már nagy áron s ezt a mi hegyeinket is sokan kérték, — a mint a csészől hallottam, — 60—70 forintjával is, de a gazda azt mondja, hogy darabonként nem adja, nem vesződik vele. Ha adja: az egész birtokot adja . . . No, az ő dolga . . . Különös ember, pedig így pénze is lenne, a legjava földje is megmaradna . . . Mondom, sok a bolond ember a világon!

Erre a vevő nem szólott semmit, csak azt mondta Ábrisanak, hogy most már menjenek vissza a faluba.

Lakatos uram meglehetősen kedvetlenül fogadta őket, mintha tán már meg is bánta volna, hogy azt a páratlan jóságú földet áruba bocsátotta.

A dolog vége azonban mégis az lett, hogy az alkut hamarosan megkötötték s az árva buczkát az a soha nem álmodott megtiszteltetés érte, hogy ötven forintjával kelt el holdanként.

kaszinóban s már az ajtóból odakiáltott Náthán gazdának:

— Két feketét ide! Fizetek!

Azután előkelően odalépdelt a kártyaasztalhoz s kitévén néhány ötöst az asztalra, az elámult kompániának szárazon ennyit mondott:

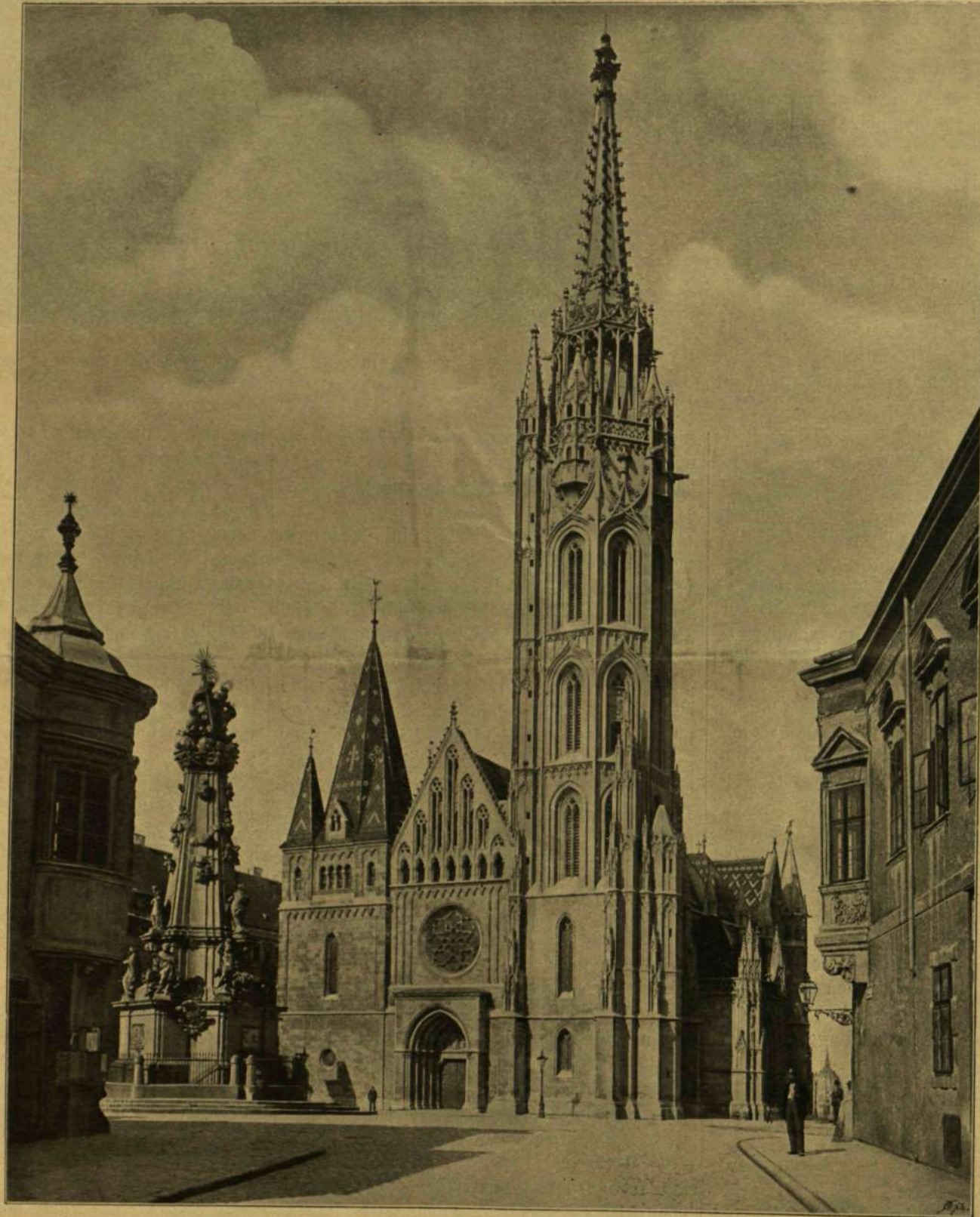
— Kártyát kérek!

S íme, oh csudák-csudája, maga a mészáros rántotta odább legelőbb is a székét, hogy helyet

miközben az elébe tett kozmás feketét kavargatta, azon töprenkedett, hogy mégis csak kár volt azt a jó fajta feeskehasút odaadni a juhásznak, megtette volna egy pár rosz birka is!

III. BÉLA MAGYAR KIRÁLY EMLÉKEZETE.

A régmúlt emlékei, letűnt évszázadok kegyeltes ereklyéi nemzeti kincsek, melyek a jövőendő fölvirágzás magvait hordják magukban.

A BUDAVÁRI KORONÁZÁSI TEMPLOM FŐHOMLOKZATA.

És a kupez majd elrepült, olyan boldog lett vele. Büszke örömmel sietett vissza a fővárosba, hogy sörházi barátainak eldicsekedhessék a pompás szerzeménnyel. Hiszen majd rájön ugyan, hogy az egész nem ér egy hajtófát, de hát akkor is megmarad a földög: a «földes úr» ezim, a mi után szívének olyan nagy vágyódása volt, mióta egy pár háromemeletes ház gazdájának érezte magát.

Ábrist a szerencsés vásár után mintha kicsereálték volna. Másnap délután keztyüsen, felborított hajjal jelent meg a Polgári kávéház és

szoríthasson a tiszteltreméltó Ábrisanak, a ki ettől fogva majdnem két hétig legbecsültebb tagja lett a társaságnak.

A másik asztalnál már Grün Dolfi elnökölt, mondhatni: trónolt, nyervén hideg méltósággal, vesztvén nagyszerű közönnyel. Róla különben azt beszélték, hogy a buczkavásár óta, még reggelire is libamáját eszik.

Lakatos uram is megérkezett nem sokára. Leült szokott helyére s épen séggel nem látszott rajta semmi különösebb változás, sőt úgy tetetett, mintha valami bántaná. S valójában,

Az erkölcsi erők eme enyészhetetlen új életre támadását semmi sem bizonyítja lélekemelőbben, mint III. Béla király és felesége Antiochiai Anna királyné tetemeinek és ereklyéinek története.

Az egész nemzet lelkesedése fogadta királyunk fenkölt elhatározását, midőn pár évvel ezelőtt e tetemeknek a budavári koronázó templomban királyi fényvel leendő eltemetését és méltó síremlék felállítását rendelte el.

Miután a koronázó templom restaurálása s benne az emlékszerű síremlék elkészült s a temetés országos pompával végbement, a kormány e történelmi jelentőségű tényeknek az

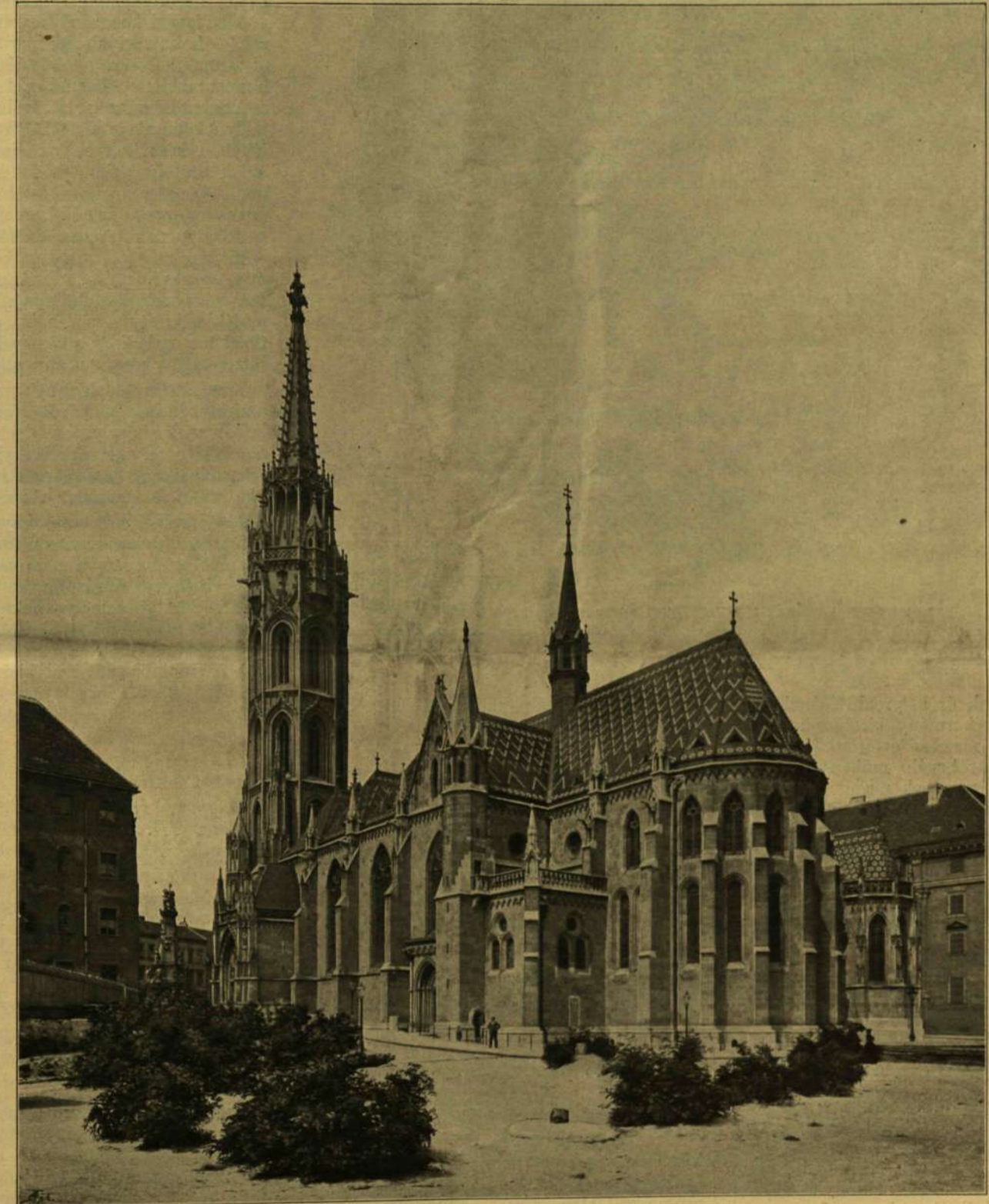
irodalomban leendő megörökítéséről is gondoskodott, minek eredménye gyanánt jelent meg most az a nagyértékű monumentális kötet, melynek teljes címe: «III. Béla magyar király emlékezete, dicsőségesen uralkodó utódja I. Ferencz József császár és apostoli király legmagasabb segélyével. A magyar kormány megbízásából szerkesztette Forster Gyula, mint a műemlékek országos bizottságának másodelnöke és a koronázó templom építési bizottságának elnöke. Budapest, 1900. Hornyánszky Viktor császári és királyi udvari könyvnyomdája.»

nek felfedezésére, viszontagságaira vonatkozó adatokat, kortörténeti értekezés és a síremlék terve és leírása kíséretében tartalmazza.

Az egész mű központja III. Béla. Az ismeretéből indúlnak ki, hol földi maradványait megtalálták és a budavári koronázási templomban végeződnek, hol azokat újra eltemették. E keret tartalmazza a cikkeket, melyekből megismerjük III. Béla és hitvese családját, Bélát mint királyt, ki által a magyar állam-ésme az alapot nyeri, melynek körvona-

mára fenmaradt tetemeit ért viszontagságokról, továbbá a velük eltemetett királyi jelvényekről és ékszerekről szóló ismertetéseket tartalmazza.

Miután pedig nincs Európában régi uralkodó család, melynek tagjai III. Béla leányági ivadékaik közé ne tartoznának, részletesen ismerteteti e mű azt a leszármazást, a melynek révén Európa uralkodóházai az Árpádokkal vérségi összeköttetésbe jutottak s a mely összeköttetés arról tanúskodik, hogy mennyire iparkodtak Európa fejedelmei a magyar királyokkal csa-

A BUDAVÁRI KORONÁZÁSI TEMPLOM DÉLKELETRŐL.

Nagy negyedréte alak 358 lap, 13 táblával és 211 képpel.

És e művet Forster valóban a történelmi jelentőséghez méltóan alkotta meg, úgy tudományos belértékét, mint a mű kiállítását illetően, melyhez hasonló fényes kiállítású mű történelmi irodalmunkban alig van. A szerkesztő páratlan lelkiismeretessége, buzgalma, nagy tudása és széles körű összeköttetése kellett ahhoz, hogy a történelmi adatok halmazát, gyakran messze külföldről egybegyűjtse s számos új adatával középkori történetünk számára is új forrásokat nyisson.

A mű mindenek előtt a sírbahelyezésre vonatkozó királyi elhatározást, a III. Béla tetemei-

laiban az, a Habsburgok jogára alatt, a jogi vagy a tényleges állapot szerint ma is jelentkezik.

A magyar állameszmét a szent korona fejezi ki, melyet eredetileg a fejevári bazilikában őriztek a koronázási paláttal együtt, mely mint miseruha István és Gizella ajándékából jutott a koronázó egyháza. Külön cikk ismereti hazánknak e két drága kincsét.

Folytatólag megismerjük az ország közművelődését Béla alatt. Kancelláriáját, pénzügyi vezetését, építő művészetünk főalkotását, az esztetomai templomot.

A következő cikkeket Bélának és hitvesének, az Árpádok házából a nemzeti kegyelet szá-

ládjaikat házasság útján vérségi kapcsolatba hozni.

Külön három fejezetre osztott cikk szól azokról az emlékekről, a melyek királyaink és családjuk tagjainak elpusztult sírjaiból fenmaradtak. Szó van itt Váradról és Szent László király ereklyetartójáról, továbbá az itt-ott külföldön elszórva levő emlékekről.

A mű befejezését természetesen a budavári koronázó templomban találja, hol Bélát az ő királyi utódja és nemzete másodsor temetette el. Hosszasabban van szó a koronázó templomról nemcsak ezen az alapon, hanem azért is, mert épen ez a templom hazánknak az a nevezetes építészeti emléke, melylyel a műem-

A SZŰZ ANYA. — ERZSÉBET KIRÁLYNÉNAK MENYASSZONYI KOSZORÚJÁBÓL KÉSZÍTETT AJÁNDÉKA
A BUDAVÁRI KORONÁZÁSI TEMPLOMBAN.

lékek fentartásának és helyreállításának rendszeres munkáját a kormány királyunk uralkodásának negyedszázados évfordulójára megkezdte. A III. Béláról szóló műben ennél fogva ismeretnünk kellett nemcsak magát az emléket, mely az ő tetemeit befogadta, hanem azt a templomot is, melynek helyreállítása az ő királyi utódja által állított siremlekek kiegészítését nyert.

A mű tartalmának felsorolása, melynek megírásában Forster legkiválóbb szakfőnökünk hívta fel, fogalmat nyújt annak belső értékéről. Maga Forster Gyula ismerteti bevezetésül a királyi kéziratot, III. Béla és hitvese Châtillon Anna hamvainak újbóli eltemetése tárgyában, értekezik a régi székesfejérvári koronázási templomról, Anna királynéről és családjáról, a királyi tetemek viszonyosságairól, a koronázási templomról és a síremlékről, Szent László váradi egyházáról s végül általában az Árpád-házi síremlékeinkről. E szerint Forster a szerkesztés mellett a mű megírásában is magának vevén az oroszlanrészt, a történelmi haladás terén elért eredményein kívül méltánylással kell megemlítenünk irályát, mely a művelt nagyközönségnek van szánva s magyaros zamattal kívül az igazi lelkesedés melege ömlik el rajta.

Pauler Gyula III. Béláról és családjáról, Thallóczy Lajos Béláról és a magyar birodalomról, Bekefi Remig a nemzet művelődéséről Béla korában és a temetéséről, dr. Török Aurél a két királyi csontvázról, dr. Czobor Béla a székesfejérvári ásatásokról, a magyar szent koronáról és koronázási palástról, az esztergomi bazilikáról, a királysírok halotti ékszeréről s végül Szent László ereklyetartó mellszobráról, Fejérváry László Béla király okleveleiről, dr. Réthy László a király érmeiről s végül Nagy Géza III. Béla király fegyverzetéről s a királyi utódairól és ívadékaikról értekezik a kötetben.

A mű képeiből bemutatjuk a királyi tetemek fejeiről, valamint a mostani új siremleket. Az emléket magában foglaló újjáépít

tett koronázási templomot délkeleti oldaláról, valamint impozáns főhomlokzatát.

Itt közöljük még Béla király arany pecsétjét, bulláját, melylyel egyik kiváló fontosságú oklevél látta el, továbbá a temetkezési ékszerek közül a király és királyné arany gyűrűinek rajzát. A király gyűrűjének feje felnyitható s méreg vagy ellenmérég, esetleg ereklye tartására szolgál. A befoglalt gránátkőbe arabs mondat van bevésve. A királyné gyűrűjébe vése lantoló szírent látunk.

A budavári koronázási templomot megdicsőült királynék Erzsébet számos nagybecsű ajándékban részesítette, így menyasszonyi ruháját miseruha készítésére s 1890 március 14-én menyasszonyi koszorúját is templomunknak ajándékozta, melybe a boldogságos Szűz Mária ezüstképet foglaltatta. Itt közöljük ennek képét is, mely bizonyára féltékenyen őrzött ereklyéje lesz a koronázási egyháznak.

E művet méltatva, mely nemcsak III. Béla királynak, hanem nemzeti történetünk egy egész korszakának teljes és kiváló monográfiája — elismeréssel kell megemlítenünk annak művészi és nyomdai kiállításáról, valamint a Főrk Ernő által tervezett és Göttermayer könyvkötő által készített történelmi stílű kötéstől is, melyek együttvéve könyvnyomdai iparunknak legkiválóbb alkotásai közé tartoznak.

Dr. Szendrei János.

III. Béla király és neje síremléke.

A III. Béla magyar király emlékezte című nagy díszműből bemutatott, Székesfejérváron talált koporsókra és a budavári koronázási templom sírkápolnájáról, valamint az abban elhelyezett emlékművekre vonatkozólag közöljük:

A III. Béla és neje koporsói, — melyeket 1848-ban fedeztek fel a székesfejérvári régi bazilika romjai alatt, — vörös márványból vannak faragva. A király koporsójának hossza 278,

szélessége pedig 133 centiméter, míg a királyné jóval kisebb, mert csak 210 centiméter hosszú és 75 centiméter széles. Ez utóbbinak alsó lapján — fenekén — az egykor rajta nyugodott királyné alakjának nyoma még most is jól kivehető s az is látható, hogy a feje balra volt fordítva. A király alakjának lenyomata, — bár hatalmas testének körvonalai kivehetőek, — nem olyan világos, a minék magyarázata az, hogy a királyné könnyű ruhája hamarabb enyészett el, mint a király sűrűbb, nehezebb ruházata s míg a királynénál a test feloszlásának folyamata csakhamar a márványtérre érte, addig a királynál a feloszlás nyomainak a márványba evődését nagyon akadályozta a vastagabb ruházat. Különben a királyné koporsójának fenekére egy darabból állott, a királyé pedig két nagyobb és két kisebb táblából volt szerkesztve.

A budavári koronázási templom sírkápolnájáról, — hol a régi királyi pár maradványai ma el vannak helyezve — és a díszes síremlékekről a most megjelent díszmű ezeket mondja el:

A Szent Háromság oltáráról nevezett kápolna, melynek munkálatai 1898 október hó második hetében készültek el, az éjszakai oldalról két ablak által nyer világosságot. Az oltárral szemben, a kápolna nyugati falához csatlakozólag, közvetlen a talaj színéről emelkedik a királynak és királynénak harasztí kőből készült román stílű szarkofágja, melyen körös-körül levél-díszítés fut végig. Elöl, a keskeny oldalt, dombormű három pajzs foglalja el, melyek közül a jobbik a király Árpád-házi, a bal a királyné Châtillon-családi és a középső az állam czimere: a kettős keresztet ábrázolja.

A szarkofág födelén nyugszik a királynak és a királynénak pólai kőből vésett szobra. Alakjaikon azok a királyi jelvények és ékszerek láthatók kivésve, melyekkel egykoron eltemettetek. Lábaik alatt az oroszlán és a kutya a bátorságot és a hűséget jelzik.

A szarkofág fölött oszlopnyalábokon álló és a kápolna falába illeszkedő tornyos kőmennyezet emelkedik, mely a mennyei várost (Jerusalem coelestis) ábrázolja és a szarkofágban nyugvó királyi személyeknek a földi életből a mennyei országába való átmenetét jelképezi. A falmező felső részén a tizenkét apostol felhőkön ülő domborművű alakjai láthatók. Fölöttük, felhőkkel képezett keretben Krisztus, a világbiro trónról az evangélisták jelvényei között.

A szarkofág födelének parkányán ez a domborművű felírás olvasható:

Magyar, Horvát, Dalmátország, Róma királya. III. Béla + 1196. és hitvese Châtillon Anna, antiochiai hercegnő + 1183.

A szarkofágtól jobbra és balra, a falmezőbe, két belga-márványból készült emléktábla van beillesztve; egyik Ferencz József királyunknak a síremlék felállítását írt intézkedéseit örökíti meg, a másik pedig az Árpádoktól való leszármazását tünteti fel.

RÉGI DIÁK-ÉLET.

I.

Nincs egyetlen intézmény sem, melynek gazdagabb művelődéstörténelmi múltja volna, mint a tudomány-egyetemeknek. Besszes kineze az ilyen főiskola minden mai művelt nemzetnek, még ha nem tekinthet is oly messze múltba vissza, mint a legrégibb bolgónai, párisi vagy prágai egyetemnek. Egy-egy „Alma Mater” (dajkáló anya) emlékjéből minden nemzet fia származás és fajkülönbsége nélkül szivhatta a műveltség tápláló nedvét, s hogy tette is, arra nézve világosan szóló bizonyosság a régi egyetem hallgatóságának külön nemzeti testületké (natio) való szervezkedése, s ez intézetek nemzetközi mivolta kivált addig, míg minden egyetemen a latin volt az előadások nyelve. A bolgónai egyetem hallgatósága két nagy testületből, a „hegyentüliak”-ból (ultramontan), 17 nemzettől s a „hegyeninneniek”-ből (citramontan), 18 nemzettől állott; a párisin ellenben négy nagy nemzeti csoport nyelve. A bolgónai egyetem hallgatósága két nagy testületből, a „hegyentüliak”-ból (ultramontan), 17 nemzettől s a „hegyeninneniek”-ből (citramontan), 18 nemzettől állott; a párisin ellenben négy nagy nemzeti csoport nyelve. A bolgónai egyetem hallgatósága két nagy testületből, a „hegyentüliak”-ból (ultramontan), 17 nemzettől s a „hegyeninneniek”-ből (citramontan), 18 nemzettől állott; a párisin ellenben négy nagy nemzeti csoport nyelve.

Az általános viselet a német diákság zöménél különben az egész XVI. század folyamán a következőkből állt: bugyos újjú szűk dömény, redőzött csipkegallér, alú rendkívül bő, de a térdnél felül már testhez állóan szűkülő nadrág, fekete bőrczipő s a vállon rövid köpeny magasan föllálló gallérral; oldalukon hosszú vívó tör csüngött, kosaras markolatú, fejkön pedig többnyire fekete bárony barrettet viseltek vörös tollal. Később, mikor Európaszerte meghonosodott a dolmány, a deák szájából soha sem maradt el a pipa s kezéből a hegyes csákányos bot, melyet mindenüvé magával vitt, még az előadásokra is. Mindenki diáknak megvolt a maga mendikánsa, a kit a németek „Schutze”-nek neveztek; egy tíz—tizenkét éves szegény tanuló, a kit a deák maga mellett tartott, sőt magával vitt vándorlásaira is; a ki neki feltétlen engedelmesseggel tartozott; köteles volt neki kéregetni, kenyérért énekelni, stb.; jutalma ellenben csak koplalás és verés volt.

Rendkívüli kiváltságok illették a régi diákok több tekintetben. Lakása császári védőlevéllel szentnek és sérthetetlennek nyilvánított. Ha szomszédja kellemetlen volt neki, elűzhetette; ő tőle ellenben nem volt szabad az őrösen álló szobát megtagadni, melynek évi bére — 30 pengő forint — s az élmezőért heti nyolcz garas hatóságilag volt megállapítva, úgy, hogy a szállásadó többet nem követelhetett tőle. Hitele is nagy volt, habár már Göttingában egy 1705-iki rendelet eltiltotta, hogy fényűzési czikket, kávé, théat, eszokoládét, „égetett vizet”, billiárdpénzt, lovat, kocsit, szánt — hitelben vehessenek, vagy bérelhessenek; s ugyanazon időtől Jenában s másutt is szabályt alkottak, hogy fűszer- és kelmeárkat diáknak hitelezni nem szabad a rektor vagy professzor engedelmével, vagy pedig cipészeknek csak négy talérig, szabóknak ötíg, kalaposoknak kettőig, parókacsináloknak csak háromig volt szabad hitelezniök és pedig csak hat hétre. Ezt a rendelkezést annyival inkább kénytelenek is voltak megtartani, mert ha a diák hitelezői elől könyve hátrahagyásával megszökött, a könyveket nem volt szabad lefoglálni.

Mélységes lenézetés volt a polgárság sorsa az egyetemi diákság részéről, a mit a legkülönbözőbb gúnynevek adásával tanúsítottak, melyeknek hánznépét sem kímélték. Ellenben őket „nemes ifjak”-nak kellett czimezni s túrní, hogy ablakaikat beverjék, őket magukat követel dobalják. Mert a diákság előtt semmi sem volt szent. Menyekzőknél álruhában a templomajtó mögé álltak és kicsüfolták a mátkapárt, sőt behatoltak a lakodalmas házba is, hatalmukba kerítették az étel-italt s megszurkálták a védekező násznépet. Nem volt paraszt, a kinek, ha eladnivalóját a városba vitte, meg ne dézsálták volna a tojását, vajját, tyúkjait és libájt el ne szedték volna. Nem esoda, hogy ilyenek után megtörtént, hogy 1567-ben a lipcsei piacon egy diákok zsarolási kísérlet miatt, 1569-ben

tokat tartalmaz dr. Ficknek „Auf Deutschlands hohen Schulen” czimmel mostanában megjelent munkája.

Látjuk ebben egyebek közt, hogy a nagy német egyetemeken mily sok volt a magyar hallgató s mily kiváló helyet vívott ki magának a magyar ifjúság az egyetemi életben. A múlt században és e század elején Jenában az erdélyi tanulók külön „Landsmannschaft”-ot alkottak; egyesületi színök a fekete-fehér volt s a hubertusburgi béke ünnepén is (1763) ilyen színű jelvényekkel jelentek meg. A hallei egyetemen viszont cseresznyepiros volt a magyarországiak és erdélyiek színe. A wittenbergai egyetem 1803-iki ünnepélyén a külföldi hallgatók csoportját egy dalás magyar zászlótartó vezette azon korbeli szabású magyar nemzeti öltözetben. Annál természetesebb a magyarság önállóságának ily világos érvényesülése a régi német egyetemi életben, mivel a bécsi egyetemen is, mely mindenben utánozta a régibb párisinak nemzetekenti felosztását, külön hely illette meg a magyart a többi három nemzet: a déli (később osztrák), a szász és cseh mellett, melyek mindenike maga választotta procuratorát, s így bizonyos önkormányzati hatáskörrel bírtak. Nem egészen így látjuk már a prágai egyetemen, hol a magyarok és magyar szlávok, a négy nemzet: a lengyel, cseh, a szász és bajor között a csehhez voltak beosztva.

Az általános viselet a német diákság zöménél különben az egész XVI. század folyamán a következőkből állt: bugyos újjú szűk dömény, redőzött csipkegallér, alú rendkívül bő, de a térdnél felül már testhez állóan szűkülő nadrág, fekete bőrczipő s a vállon rövid köpeny magasan föllálló gallérral; oldalukon hosszú vívó tör csüngött, kosaras markolatú, fejkön pedig többnyire fekete bárony barrettet viseltek vörös tollal. Később, mikor Európaszerte meghonosodott a dolmány, a deák szájából soha sem maradt el a pipa s kezéből a hegyes csákányos bot, melyet mindenüvé magával vitt, még az előadásokra is. Mindenki diáknak megvolt a maga mendikánsa, a kit a németek „Schutze”-nek neveztek; egy tíz—tizenkét éves szegény tanuló, a kit a deák maga mellett tartott, sőt magával vitt vándorlásaira is; a ki neki feltétlen engedelmesseggel tartozott; köteles volt neki kéregetni, kenyérért énekelni, stb.; jutalma ellenben csak koplalás és verés volt.

Rendkívüli kiváltságok illették a régi diákok több tekintetben. Lakása császári védőlevéllel szentnek és sérthetetlennek nyilvánított. Ha szomszédja kellemetlen volt neki, elűzhetette; ő tőle ellenben nem volt szabad az őrösen álló szobát megtagadni, melynek évi bére — 30 pengő forint — s az élmezőért heti nyolcz garas hatóságilag volt megállapítva, úgy, hogy a szállásadó többet nem követelhetett tőle. Hitele is nagy volt, habár már Göttingában egy 1705-iki rendelet eltiltotta, hogy fényűzési czikket, kávé, théat, eszokoládét, „égetett vizet”, billiárdpénzt, lovat, kocsit, szánt — hitelben vehessenek, vagy bérelhessenek; s ugyanazon időtől Jenában s másutt is szabályt alkottak, hogy fűszer- és kelmeárkat diáknak hitelezni nem szabad a rektor vagy professzor engedelmével, vagy pedig cipészeknek csak négy talérig, szabóknak ötíg, kalaposoknak kettőig, parókacsináloknak csak háromig volt szabad hitelezniök és pedig csak hat hétre. Ezt a rendelkezést annyival inkább kénytelenek is voltak megtartani, mert ha a diák hitelezői elől könyve hátrahagyásával megszökött, a könyveket nem volt szabad lefoglálni.

Mélységes lenézetés volt a polgárság sorsa az egyetemi diákság részéről, a mit a legkülönbözőbb gúnynevek adásával tanúsítottak, melyeknek hánznépét sem kímélték. Ellenben őket „nemes ifjak”-nak kellett czimezni s túrní, hogy ablakaikat beverjék, őket magukat követel dobalják. Mert a diákság előtt semmi sem volt szent. Menyekzőknél álruhában a templomajtó mögé álltak és kicsüfolták a mátkapárt, sőt behatoltak a lakodalmas házba is, hatalmukba kerítették az étel-italt s megszurkálták a védekező násznépet. Nem volt paraszt, a kinek, ha eladnivalóját a városba vitte, meg ne dézsálták volna a tojását, vajját, tyúkjait és libájt el ne szedték volna. Nem esoda, hogy ilyenek után megtörtént, hogy 1567-ben a lipcsei piacon egy diákok zsarolási kísérlet miatt, 1569-ben

III. Béla király gyűrűje és felirata.

Anna királyné gyűrűje és a belevésített syrén.

III. Béla aranybullája.

pedig Jenában épen egy egyetemi professzor fiát lopásért nyakaztak le.

Természetesen gyakoriak voltak a diákság és polgárság közt a véres összekoecozások is, melyek nem egyszer azzal végződtek, hogy egyik-másik küzdő fél halva maradt a csata-téren. A diákkörökben a polgárság valóságos gúnynevévé lett „filiszter” szó fölkapására is egy ily veredés adott alkalmat. Ugyanis egy polgár által agyonvert kötekedő diák temetésén a pap a biblia azon textusához fűzte gyászbeszédét, mely Sámson és a filiszteusok harezát tárgyalja. 1704-ben Halle is véres diáklázadásnak volt színhelye. A diákok betolakodtak egy polgári menyekzőre, s mivel ott kiutasították őket, megtámadták a városházát, pisztolyokkal lövöldöztek a polgárokkal és az őrségre. 1718-ban a prorektor és a syndikus házat ostromolták meg az éjjeli zenés csoportosulások eltűlése miatt; 1724-ben pedig több napon át tartó véres zsidóüldözést idéztek elő.

Egész kicsapongással fejlesztette a régi egyetemek ifjúsága az ivást és dorbézolást. Mindenféle drága ivópoharakat használtak a vendégek tiszteltetére. Ott volt a „poculum gratulatorium”, meg a „római birodalom” nevezetű nagy ivó serleg, mely a légerősebb ivót is le tudta venni lábáról. De itt azután táblól, kalapból, csizmából, vagy egyéb hetykéldé-eket műveltek, mint például, hogy hat szózt heringet dobáltak a kancsóba, s azt a sörrel együtt hajtották fel. Mert a sör volt a rendes és mindennapi ital százféle kedélyes elnevezéssel, mint a wittenbergai „kukuk”, a lipcsei „restrum”, a hallei „puff”, a brandenburgi „vén Kolos”, a braunschweigi „álorcza”, a kyritzi „gyilok és halál” stb. Ittak aztán szájokkal a pohár szelét köröskörül befogva s tartalmát egyszerre lenyelve; ittak a padon állva, egyik fölemelt lábuk alatt emelve a kancsót szájukhoz, vagy a földön fekvé s a sört torukba tölcséren át töltve. A „harezjátéknál” császáriak és svédok, azaz könnyű és nehéz útegek, — értsd: poharak és kancsók szálltak sikra egymás ellen. Mellesleg pipázóversenyek is folytak; a ki egy estén át 50 pipát szivott ki, „magister”-ré promoveálták; a ki 80-át, azt licentiatúsá, a ki pedig százig is fel tudta vinni, abból a dohánytudományi doktor lett.

Mégis talán legérdekesebb középkori szokása volt a régi egyetemi életnek a XVIII. században már egészen eltűnt „depositio”, vagyis az újonczdiák bizonyos felavatás-szerű szertartása, a melynek fantasztikus képletességével azt akarták jelezni, hogy hogyan faragják, gyalúlják, köszörlük és egyengetik át a tudomány újonczát a Múzsák csarnokába való belépése küszöbén.

Nagyon körülményes szertartás volt ez, melyről számos egykorú ábrázolat maradt fenn. Az újoncz diák neve bejencis vagy beancis volt s a felavatás a legdurvább tréfákkal volt egybekötve. Mindenféle kérdés és felelet előzte meg, melyeknek tulajdonképeni értelmét már alig is sejtjük, s melyeknek végeztével a szerencsétlen diákléjöltet a földre fektették s fűrészszel, hálával, gyalúval stb. alaposan megdolgozták. Fejét megmosták, megnyirták, azután minden kímélet nélkül megborotválták és fésülték, fülét, körmét mindenféle képtelen szerszámokkal megtisztították.

De ez még nem minden. Alig támoogott fel az így megkínzott a mütét alól, arczaán még észrevettek valami kis mocskot. Nosza, elő ismét a csodaszappannal, mert ezt csak az moshatta le. Az pedig állott — szénből és szekerkénőből. Együttal ráfogták, hogy egy pár száal serte étkelenkedik az újoncz állán; arra meg jó volt a faborotva, azzal nyúzták le róla, végül egy csöbör vízzel öntötték nyakon, s aztán durva zsákszövettel véresre dörgölték az arczát.

Így kiállítva a jelölt megkezdte az exament. De természetesen egyetlen felelet sem sikerült. Megpróbálták tehát, tud-e legalább írni? Dehogy! Hisz még a jó előre benyvezett dugót sem tudja a tintás üvegből kihúzni. Ujabb kacagás és hahota, csak a jelölt hallgat tovább és szegyenkezik. Igen, mert egyik foga, az úgynevezett „bacchitus-fog” gátolja a beszédben. Ezt még elfeledték kihúzni. Újra kezdik tehát a mütétet. Szélesre nyitatták a száját, miután előbb egy kétlábú székre ültették, mely — felesleges mondaní — időközben többször fölbortult. De végre ki volt rántva az ártalmas fog, — egy hatalmas gyökerű sárga répa, mire aztán a „fog helyét” gondosan betömőködtek hamuval. Csak ha mindezekben még százszor ennyin keresztül ment a megkínzott újoncz, akkor vették fel ünnepélyes beszéddel „commilito”-nak (bajtársnak), néhány szemer söt adva a szájába, a „bölcsesség savát”, hogy beszéde ezentúl mindig fűszeres, elmés legyen.

Ilyen volt egy diák-avató szertartás a régi századokban. Az ünnepélyes próbatétel döntő pillanata, mely a tudományos pályára lépő ifjút az egyetem falai közt várta, nemcsak szorongó aggodásnak volt forrása, hanem egyszerű kimeríthetetlen csapongó tréfáknak is, melyeket csak az egyetemi élet akkori korlátlan szabadsága tesz érhetővé.

EGYVELEG.

* Különös utazás. Egy Haasian nevű bécsi ember, ki már egy ízben gyalgóglásban díjat nyert, május hó 13-án tavaly elindult Bécsből Párisba. Ez magában véve nem volna valami különös dolog, de Haasian egy gyermekkocsi tot maga előtt, melyben neje és négyéves leánykaja ül. A gyermekkocsi sulya a bennülőkkal együtt 84 kilogramm. Haasian reményli, hogy június 20-ika körül Párisba érkezik.

* A német császár ruhatárát 120 ezer forintra becsülik. Nagy Frigyes császárnak mindössze három egyenruhája volt. A legjobbakban eltemették, a másik kettő pedig alig ért nyegven tallért.

* Sir Robert Peel volt angol miniszterelnök képtárát és műkincs gyűjteményét a család Londonban nyilvános árverés útján el fogja adni. A 73 darabból álló képtár két millió forintra becsülik, de kétségtelen, hogy egyes képek, mint például három Van Dyck által festett arczkép sokkal a becsőron felül fognak elkelni.

* Az orosz veszárkar szent-pétervári palotájában levő 30 ezer kőtöbblől álló könyvtár és gazdag okmánytár elégett. Ilyformán 1-50 Miklós csárnak azon kívánsága, hogy az 1849-iki magyarországi beavatkozás katonai történetét 60 év múlva — vagyis 1909-ben — ki kell adni, nem valósulhat meg, mert az idevonatkozó okmányok is elpusztultak.

* A kanadai erdősegek nagy részének kivágása óta az ottani éghajlat teljesen megváltozott, a mennyiben télen folytonos szelek uralkodnak, nyáron pedig nagy szárazság szokott lenni. A kormány most az erdő kiirtását szigorú büntetés terhe alatt tiltotta és a területek befásítását rendelte el.

* Páris földalatti csatornáiból szelgett évenként 3—4 száz ezer patkányt fogtak ki, s ezek borból a legfinomabb keztjüket készítették. Mióta azonban a csatornákat hetenként kiöblítik, a patkányok annyira megfogtak, hogy ide s tova végképen kivesznek.

* **A czápák és a háború.** A dél-afrikai háború kitérése óta a Durbanba, Fokvárosba és egyéb kikötőbe induló csapatszallító angol hajókat nagy czápák kísérik. Ellenben a rendes postagözösök útjában czápák nem igen láthatók.

* **Carnegie Frigyes** a híres amerikai vas- és aczélgyáros összes kohót, hutáit és vasöntőjét egy ottani szövetkezethez 1000 millió frankon adta el. Ezen óriási összeget 38 részvényesnek kellett volna előteremteni, miután azonban Carnegie attól tartott, hogy a szövetkezet a megállapított határ-

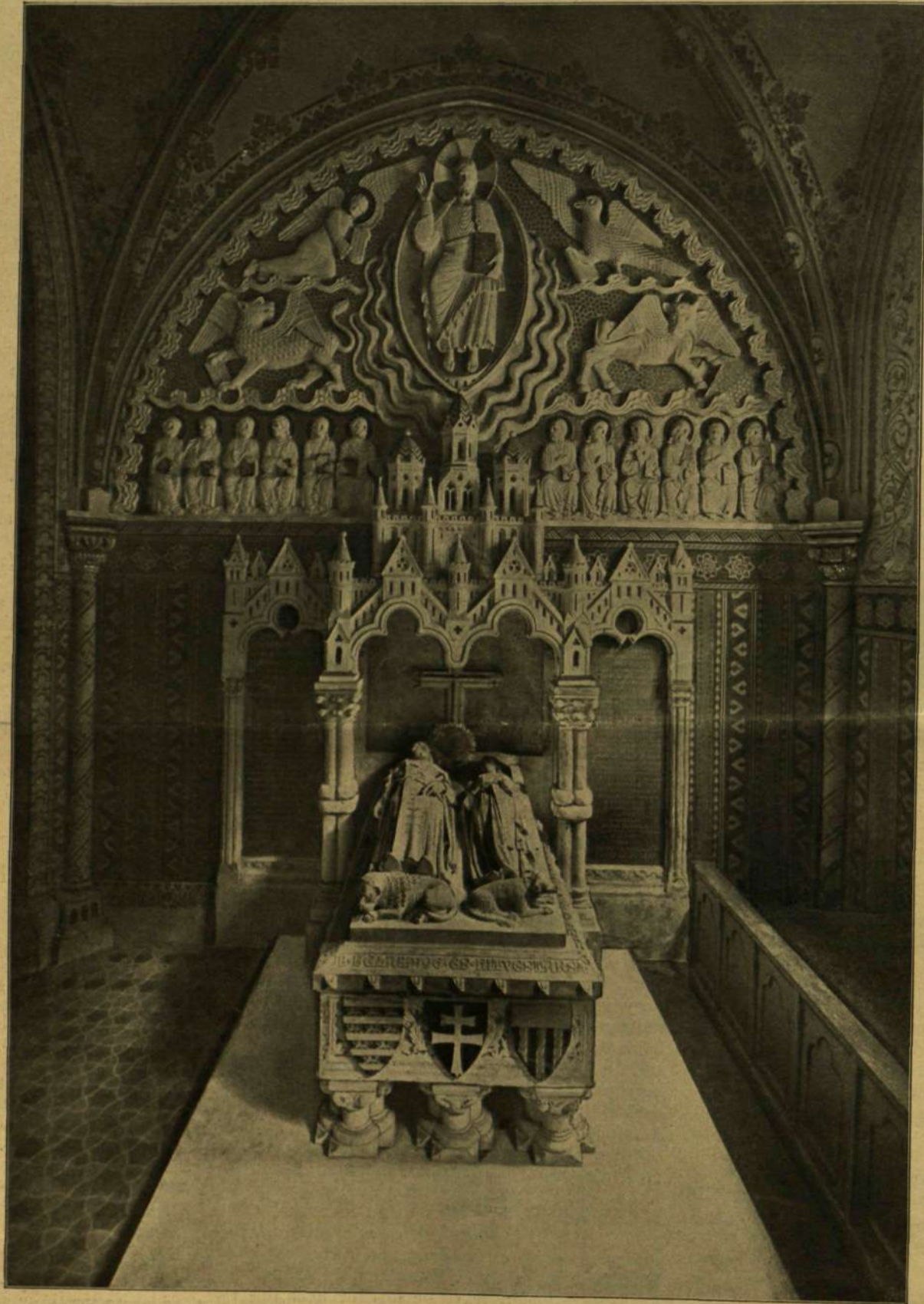
orszarvú, bivaly és strucz- vadászat csak bizonyos időben és bizonyos megszorítások közt engedtetik meg.

* **London lakossága** 1890 óta 43 százalékkal szaporodott. A hajléktalanok és koldusok, valamint a lenelcek száma azonban folyton apad, mi onnan van, hogy a város „szegénységügyi osztályának” évi költségvetése 1890 óta tetemesen emelkedett. Megjegyzendő, hogy Londonban minden font sterling (12 forint) jövedelmi adó után, szegényadó fejében csak husz krajczár pótlékot kell fizetni.

* **Franciaországban** a sörpar annyira haladt, hogy a múlt évben az idegen sör bevétele 50 százalékkal alább szállt, a kivétel pedig 248 százalékkal emelkedett. Minőségére nézve a francia gyártmány a legjobb bajor- és osztrák sörrel bátran kiállja a versenyt.

* **A háború kitérése előtt** Kimberleyben hetenként átlag másfél millió forint értékű gyémántot bányásztak ki.

* **Alaska tartományban** (Éjszak-Amerika) azok a férfiak, kik télen szabadban dolgoznak, bajuszt

III. BÉLA KIRÁLYNAK ÉS HITVESÉNEK, ANTIOCHIAI ANNÁNAK SIREMLÉKE A BUDAVÁRI KORONÁZÁSI TEMPLOMBAN.

időre nem fizethet, ezen esetre 5,850,000 frank bántapénzt kötött ki magának. Carnegie gyára 1899-ben 105 milliót jövedelmeztek.

* **Az orosz uralkodó család kincstárát** a szentpétervári téli palota földalatti helyiségeiben éjjelnappal 1200 katona őrzi. A husz tiszt vezénylete alatt álló csapatot csak minden második évben váltják fel. A kincstárt idegen ember még nem látta, ellenben a moszkvai Kremlben őrzött koronázási jelvényeket bármikor meg lehet tekinteni.

* **A vadállatok védelme.** Miután sok hasznos vad a kiméletlen üldözés miatt nagyon megfogyt Afrikában, közelebb egy nemzetközi egyezmény jött létre, mely szerint ezental az elefánt-, zsiráf,

* **Az egész világon** naponta átlag háromezer pár lép egymással házasságra.

* **A föld leghidegebb része,** melyen eddig hőmérsékletet végeztek, a Grönland éjszak-nyugati részében levő Rennslei-i kikötő, hol az évi közép-hőmérséklet 19° fok, vagyis olyan hideg, a milyen nálunk tél közepén is csak elvétve fordul elő.

* **A sztrájkok hatása.** Európa különféle országaiban a múlt 1899-ik évben beállott sztrájkok alatt közepes számítás szerint 150 ezer munkás hetven napig nem dolgozott, mely idő alatt a munkások 80 filléres napzám mellett, mintegy 4,200,000 forintot vesztek, míg a munkaadók kára ezen összeg négyzereére tehető.

nem viselnek. Az arc, valamint a nyak védelmére korszakált növesztenek, de a bajuszt mindig leberetválják. Ezt azért teszik, mivel a lélekzet nedvesége a nagy hidegben azonnal megfagyván, a bajuszból valóságos jégcsap lenne.

* **A legtöbb vasuti baleset** az orosz vasúton fordult elő. Így a múlt évben 64 utas vesztette életét, 362 pedig megsebesült. Vasúti alkalmazott 200 halt meg, 1178-an pedig kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek.

* **Párisban** jelenleg 142 napi, 426 heti és 884 havi lap jelenik meg. A napi lapok és havi szemlék fele a radikális párt elveit szolgálja.

HOLLÁN ERNŐ.

1824—1900.

A magyar közélet sok érdemű kitünőséget vezetett el Hollán Ernő nyugalmazott altábornagy, volt közlekedésügyi, majd honvédelmi államtitkár, főrendiházi tag s a Magyar Tud. Akadémia igazgatósági és tiszteleti tagja személyében, ki május 30-dikán Budapesten elhunyt. Hosszú és mindvégig nagy tevékenységű életéből félszázadnál többet szentelt a közügyek szolgálatára, a mire tehetsége, képzettsége és szilárd akaratereje egyaránt képesítette.

1824-ben született Szombathelyen, s igen fiatal korában, mindjárt gimnáziumi tanulmányainak elvégzése után hajlamát követve a katonai pályára lépett, s a bécsi hadmérnöki akadémiába vétette föl magát, melynek legjelesebb növendékei közé tartozott. 1844-ben hadnagy, 1847-ben pedig főhadnagy lett a hadmérnöki karban, s a lengyeli főhadparancsnoksághoz osztott be. A szabadságharc kitérésekor hazasietett s a kilenczedik vörössipkás zászlóalj tisztikarába vétetett föl századosi ranggal. Mészáros hadügyminiszter rendeletére a Bácságba ment s ott Fehértemplomnál, majd Szent-Tamás ostrománál annyira kitüntette magát, hogy a honvédelmi bizottság őrnaggyá és hadmérnöki főnökké nevezte ki Pétervárad várába, mely fontos hely akkor igen rossz állapotban volt. Ott nem sokára a parancsnokságot is átvette; a vár megerősítése és védelmi állapotba helyezése az ő érdeme. Az ostromló hadak ellen több sikeres kirohanást intézett, s a várat a háború végeztéig megtartotta.

A világi fegyverletétel után Pétervárad is megadta magát, de a katonai becsületet megmentő föltételek alatt. Hollán ezután visszatért szülővárosába, Szombathelyre, hol szigorú rendőri felügyelet alatt állt. Ez időben főleg tudományos és irodalmi munkássággal foglalkozott. Ekkor írta „Taglalati (analyticus) mértan” című jeles munkáját, melyért az Akadémia 1851-ben levelező taggá választotta. Híre, mint kiváló mérnök és katonái, külföldön is elterjedt, a mit eléggé bizonyít az, hogy lord Derby fia, Stanley, a későbbi angol hadügyminiszter, 1857-ben egy más angol főúr fiával együtt egyenesen azért látogatott el Szombathelyre, hogy Hollántól hadtudományi oktatásban részesüljön. 1854-ben megnősült, feleségül vévén Békássy Antóniát, kivel haláláig boldog házasságban élt.

Tekintélye és népszerűsége folyton emelkedett. Fontos szerepet vitt egyebek közt a Dunántúli vasútak létesítésénél, melyek irányának megállapításában döntőknek fogadták el az ő javaslatait. 1862-ben alapos emlékiratot készített a magyarországi vasúti hálózat ügyében, melyben nagy szakértelemmel fejtegette az osztrák kormány eljárásával szemben a magyar vasúti politika főelveit. Foglalkozni kezdett politikai kérdésekkel is, s 1865-ben Vas megye felső-óri kerülete országos képviselőjévé választotta. Az országgyűlésen a Deák-párt tagja lett.

Hamar kitűnt szónoki tehetségével, valamint egyenes és bátor szókimondásával, a mi haláláig egyik jellemvonása volt. Tagja volt a kiegyezést előkészítő bizottságnak s ott kiváló részt vett a hadügyi tárgyalásokban. Majd az első alkotmányos minisztérium megalakulása után, 1867-ben gróf Mikó Imre közlekedési miniszter államtitkárrá hívta meg maga mellé, s ez állásában különösen az akkor rohamosan fejlődni kezdő vasútépítési ügyekkel foglalkozott. A magyar és török vasúti vonalak mai csatlakozását is ő sürgette és vitte keresztül. Beust ellenére, ki a boszniai novi-i csatlakozás mellett foglalt állást, Mikó miniszter visszalépte

után (1870) ő is leköszönt államtitkári állásáról, s a honvédség szervezésekor mint szabadságot állományú ezredes szolgált egy ideig. Csakhamar azonban gróf Andrassy Gyula melletti honvédelmi államtitkár lett (1872), de két év múlva leköszönt. 1875-ben soron kívül tábornokká, 1876 elején a székesfehérvári honvédkerület parancsnokává, 1881-ben pedig altábornaggyá lett; de már 1886-ban nyugalomba vonult s a főrendiház tagjává nevezetett ki, hol a szabadelvű irányt támogatta. Állandóan részt vett a Magyar Tud. Akadémia munkásságában, melynek utóbb rendes, végül pedig igazgatósági és tiszteleti tagja volt. Sok irányú elfoglaltsága mellett is folyvást buzgón foglalkozott úgy tudományos, mint gyakorlati gazdasági és társadalmi kérdésekkel. Ő alapította a ma virágzó Magyar mérnök- és építész-egyesületet, melynek 18 évig elnöke volt.

Fényes pályafutásán sok kitüntetés érte. Ő Felseje több nagy rendjel adományozásán kívül v. b. titkos tanácsosi méltóságra is emelte. Közhasznú tevékenysége becsét, valamint a közélet vesztességének nagyságát bizonyítja az az

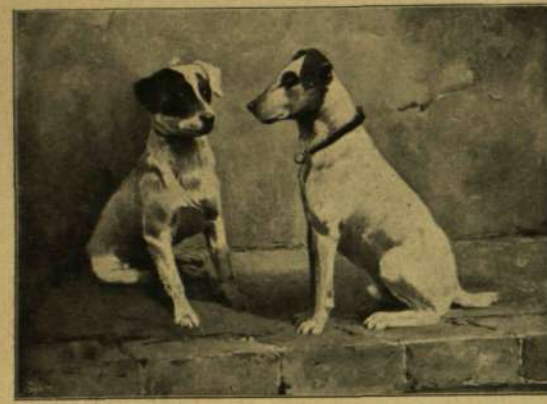
általános részvét, melyet a jeles hazafi elhunyt országoszerzte keltett.

Hollán Ernő temetése május 30-án nagy részvét mellett ment végbe. A koporsó körül elhelyezett koszorúk közt ott volt az Akadémiáé, műgyetemé, a mérnök- és építész-egyesületé, a honvédelmi minisztériumé, a kereskedelmi minisztériumé, a családhoz tartozóké, jó barátoké. A Sándor-utcai gyászhalál nagy gyászoló közönség gyűlt össze; az utcán foglalt helyet a katonai díszőrség és a 32-ik gyalogezred, a 16-ik számú huszárezred és a 4-ik számú tüzérezred. A gyászpompával ékesített udvaron a koporsó körül sorakoztak a gyászoló Hollán-, Békássy- és Kolosváry családok tagjai, a polgári és katonai előkelőségek, köztük Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry báró és Hegedűs miniszterek, Kriehammer báró közös hadügyminiszter, Bolfras tengerszernagy, a király főhadsegéde, Spaun báró fővezér, Lobkowitz herceg hadtestparancsnok, Eötvös Loránd báró, az Akadémia elnöke, számos főrend, delegátus és képviselő, az orsz. 48-as honvédegyletek központi bizottsága. A beszentelés után az Akadémia nevében Szily Kálmán főtitkár, a magyar mérnök- és építészegylet részéről pedig Özgler Győző műgyetemi tanár, elnök, mondott megható búcsuzót. Ezután a pompás hatos fogatra tették a koporsót s a katonai díszmenet megindult a keleti pályaudvarhoz, honnan a koporsót éjjel Békásra szállították, a hol másnap délután helyezték örök nyugalomra a családi sírboltban.

Roskovics Ignác festménye.

HOLLÁN ERNŐ.

FOKSIÉK BARÁTKOZNI AKARNAK.

Irta Herman Ottóné.

— Aúú! — unatkozom, — nyaffantott Küzüli asszony ásitozva.

— Jaúúú... hát még én mennyire, — feleli Foksi úr és nyújtózkodik.

— Már régen megtelepedtünk; tisztességesen be is rendezkedtünk s még mindig nincsenek ismerőseink Foksi párom.

— Baj, baj. Nagy baj... de mit tegyünk? Manapság az önértés, finom nevelésű eb nem lehet eléggé óvatos, annyi a jött-ment, a csellegő kutyaféle.

— Mégis csak ki kell valamit eszelnünk. Így, társaság nélkül nagyon el találunk maradni a világtól. Egy-két jóra való kutyaismerőse szert kell tennünk minden áron.

— De mi módon, kis Küzülim? Találj ki valamit. Te vagy a műveltebb.

Küzüli asszony gondolkozva vakargatja a fülecskáját, aztán fölvakkan:

— Hopp, megvan! már tudom: a kishirdetések...

— Mit akarsz a kishirdetésekkal?

— Még ezt is magyarázni kell? Hát ez az a biztos út és mód, a melyen okvetlenül találunk hozzánk illő barátokat.

Foksi úr meghökken kissé. Majd megkezdte az egyik ellenvetést, hogy asszonya: ez nem ilyen nagy nevelésű ebekhez méltó mód, meg hogy mit mond a világ majd s több efféle.

De Küzüli alaposan lezáfolya a párja aggodalmait: hogy ez most járja szelében, a legjobb körökben is. A vége pedig az lett, hogy együttesen kieszték a hirdetést s a Foksi beadta az *«Eb-érdekek»* című helyi újságba.

Hangzott pedig eképpen a hirdetés:

«Foksi és a párja Küzüli ismeretség híján e ma már nem szokatlan úton barátokat keres. Tudni valók:

Eb-urak és asszonyságok!
Üdvözljük önöket;
Nem rég jöttünk messze földről,
Nem ismernek bennünket.

Művelt, finom ebek vagyunk,
Vigak, fűrgék, csinosak;
A ház körül éber örök,
Vadászatnál hasznosak.

Borzot, rókát — vaddisznót is
Hajtottunk már eleget;
Jól fűrjük a hideget, bár
Szeretjük a meleget.

Ha hát volna önök között
Kit személyünk érdekel
S rokonszenvre méltónak tart,
Az arezképét küldje el.

Jellemét és szokásait
Írja hozzá kereken;
Hátha illenék egymáshoz — —
Kívánjuk, hogy úgy legyen!

Jóformán három nap se telt bele s a Foksi-pár alig győzte a válaszokat olvasni s az areképeket nézegetni.

Legelőbb jött valami idegen nevű furcsa kis szerzet, bizonyos:

Brüsszeli Griffon.

Haboztam, hogy válaszoljak,
Kissé rátartós vagyok,
Mert őseim Belgiumban
Előkelők és nagyok.

BRÜSSZELI GRIFFON.

Nevem Griffi, — Kegyetekét
Hallásból se ismerem,
(Azért lehet tisztességes
Eb-család — megengedem.)

Hanem én, én!... úri hölgyek
Bezzégetve neveltek;
Ezüst tálkán tejszint nyalok,
Bársony párnán heverek.

«Szolgálni» is szépen tudok.
Több műveltség hova kell?
Ki is voltam állítva már
S első díjat nyertem el!

De azért nem vagyok kényes,
Állapotom bármi fényes;
Alázattal a ki jön:
Várhat rám — a kűszöbön.

MOPSZ.

— Ujjé! — csodálkozik Foksiné félig nevetve, félig mérgesen.

— Eburá kurta! — morogja Foksi úr a bajusza alatt. — Nézzed már a hékást, milyen pityigangos. Mintha bizony ő volna a világ veresse. Ennek ugyan nem küldünk arezképet Küzüli. Nézzük a másikat, hogy is hívják? Mopsz! Fura egy név; ő maga is elég fura. Lássuk a mondókáját.

ÚJFUNDLANDI.

TACSKÓ.

A mopsz.

Itt vagyok! Nos, hogy tetszem?
Pagát urfi a nevem.
Hasznosságom: épen semmi, —
Pofácskám szép, úgy kell lenni.

Szármaszámom előkelő:
Buli volt az ősapám,
Vitézkedő természetét
Azonban nem hagyta rám.

Gyáva vagyok, lusta vagyok,
Falánk is egy keveset,
Gyengéim: a jó falatok
És a puha kerevet.

«Szolgálni» is tudok épen
Hogyha muszáj — elég szépen.
Nos — itt vagyok, hogy tetszem?
Ajálkozzom melegen!

— No, hallod!... — képpendezik Küzüli asszony szemét száját eltávtva.

— Hehe... ez szeretne nálunk tányérnyaló lenni s a nyakunkra hizni. Köszönöm alásan — nem kérek az ilyen barátságából. De legalább őszinte a ficzkó, s nem henczerg tulságosan. No, itt a harmadik kép, az van rá írva: Tacskó.

A Tacskó.

Tüzesvérű spanyol fajta
Származásom. Nevem Rajta.

Makacs vagyok, türelmetlen
Bátor, okos, — engedetlen.

Borz, vadmacska fut előlem,
Vakond, vidra bújnak tőlem.

Ások... hajtok esaholva:
«Ótt fut a nyúl — ahol la!...»

Orrom finom, fülem is;
Néha jó a kedvem is.

— Hát ehez mit szólsz öregem?

— Azt hogy szép, meg azt, hogy jó, azt hogy — hozzánk nem való! Nagyon cigányos a külseje is, meg a beszédje is. Lássuk csak ezt a negyediket; be fura idegen hangzású a neve. De a formája elég mutatós. Úgy hívják: Újfundlandi — Szultán...

Újfundlandi.

Igaz, hogy most dada lettem,
De azért én Szultán vagyok!
Két kis baba játszik velem
Szeretnek, mert, — nem harapok.

Amióta piezi Palkó
Vízbe pottyant, s kimentettem,
A nagyoknál, kicsinyeknél
Nagyra nőtt a becsületelem.

Érzem is a méltóságom,
Bohózkodás nem kenyerem,
A ki engem meg nem becsül,
Ne merjen mókázni velem!

— Huh! ennek aztán a fele se tréfa. Egyenesen fenyegetőzik. Ettől a bácsitól én félnek nagyon. Hát te, Foksi?

— Én nem. Tisztelem, becsülöm; de mégis úgy tartom, hogy igen nagy úr ez mihozzánk. Van itt még más is. Lássuk az Angol Vizslát:

Angol Vizsla.

Híres Csóri vagyok én,
Nincs párom a földtekén;
Tüzes, szeles természetem,
A hancuzást meg nem vetem;
Am, ha gazdám egyet int:
Lábánál termek megint.

Ha járjuk a szántóföldet,
Értem a szót: hozzád! tőled!
Indúlj! vissza! állj! nem arra!
Hasalj! keresd! hozd el! rajta!
Tüskét-bokrot, erdőt-mezőt
Főlkajtatok gazdám előtt.

Nyulat, fázánt, foglyot, fűrjet
Úgy «megállom» mint a czővek!
Hajrá vízen! haj szárazon!
Nem sokáig gondolkodom:
Úszva csúszva — földalól is —
A lőtt vadat előhozom.

VIZSLA.

Küzülinek tetszett ez a beszéd.
— Foksi uram, ez tán mégis nekünk való társaság lenne. Jól el tudnánk kalandozni együtt hegyen-völgyön, naphosszat. Hm?

— Mit gondolsz! Sokkal erősebb és hosszabb lábú, mint mi. Holtra fáradnánk mellette s mégis fölkapnánk az állunk. Mindent elharácsolna az orrunk elöl. Már csak türelem! nézzük a többit. Itt van egy megint. Jajajaj! be csodarút szegény. Vajjon mit tud magáról ez a — szörnyeteg:

Bulldog.

Hogy megdöböntél — szinte látom,
Rútságban párom nem találom.
Pedig ez semmi, ahog mérten
A milyen rossz, kegyetlen éltém.
Megirták rég az emberek;
Mit én tagadni sem merek;
Ki ne olvasta volna — hajlan,
Sok véres bikaviadalban
Ősömnek mily szerep jutott...
Az áldozatra ráugorva,
Vonagló húsát téptem-marta
Míg az halva le nem rogyott.
S rabszolga fűző véredek
Ők voltak, ... a szelindekek!
Én is kegyetlen, bosszúálló,
Alattomos, irigy konok,
— Ilyennek tart az ember engem —
No hát — jámbor nem is vagyok!
De hí vagyok, ha megszerettem
A gazdámat, — el nem hagyom
S jól van megvédve — bízza csak rám —
A ház, a gyermek és vagyon!...

— Foksi, Foksi, hova bujjunk, hogy ez a rettenetes valahogy ránk ne találjon. Tüstént agyonharap mindkettőnkét.

— Ne félj párom kis Küzüli. Volt ám eszem. Megmondtam a kiadóhivatalban, hogy a lakásunk czímét titokban tartásuk. De most már mitevők legyünk? Itt van hat ebarczkép és ugyanannyi ajánlkozás s mi nem tudunk közü-

lök barátot választani. Így kárba veszt költségek, fáradozás — célt nem érhetünk, — ha csak...

— Nos Foksi? nos?

— Láttam én a kiállításban ma egy ebet; olyan kiváló, becsületes úri kutya formájút, nem holmi közös, inczifinuz jött-ment félet. Meg is vettem az arezképét, nézd, itt van. Sőt tudako-

SENT-BERNÁTHEGYI.

zótam is utána; Bernáthegyi a családi neve, különben úgy hívják: *Rege*. Ha neked is tetszenék az *«Ebrázalja»*, írlek neki; egyenesen meghívnam őt magunkhoz egy pár napra.

— Mutasd csak! Hm, meghiszem. Ez már aztán derék, komoly, tekintélyes egy állat. A nézése is olyan — igazán... olyan becsületes. Azonnal írj neki és hívd meg Fokszika.

Foksi úgy tett.
Írt és meghívta Bernáthegyi eburaságát.

Néhány nap múlva válasz is jött tőle, mely így szólt:

A szt.-bernáthegyi.

Köszönöm a meghívást, de
Nincs időm ezen a nyáron.
Nyáron mindég sok a gondom:
Nevelgetem kis családom.

Télen pedig hegyen-völgyön
Szélviharba', hófúvásba'
Keresem a dermedt utast,
Nyomrul-nyomra, kaparászva.

Hófuatból ha kiástam,
Jó bundámmal melengetem;
Kezét arczát nyalogatva,
Míg csak életre nem keltem.

Nyakba függő hordócskámból
Megenyhitem égő szomját
S menedékre vezetem, hogy
Ott viseljek tovább gondját.

Kegyeteknek — ha jól sejtem —
Úgy-e bizom semmi dolgot?
Szaladoznak... heverésznek
Ebből áll a mulatságuk.

Nem csoda, hogy unatkoznak
S ismerkedni volna kedvük,
De én bennem csalódnának:
Nem tudnánk mulatni együtt.

Komoly vagyok, — dolgom is van
Hadd végezzem sorba-rendbe',
Azért lehet távolból is
Tisztelő barátjuk — Rege.

— Na Foksi, ez magyarul beszél: nem keltelek — punktum. Jaj be restelem, jaj hogy szegyenlem!...

— Pedig kár... Igaz, nem kellünk, de hát minekünk kell-e bár csak egy is abból a hatból, a ki vállalná a barátságot? Ha mi kicsinylünk mást, más meg kicsinyel minket. És Regének legalább is annyi igaza van, mint nekünk. Ugyan mit is kezdene ez a nagy, méltóságos, komoly munkát végző óriás ilyen két ugrifüles semmittevővel, mint mi vagyunk. Suba subával, — Foksi Fokszival úgy gondolja. És igaza van.

— De hát mit kezdjünk most? megöl az unalom, Foksi.

— Dehogy is öl Küzüli. Ki-kimegyünk a kertbe ürgét, meg vakondokot kotorni; aztán itt van Jancsi meg Juczika, azok szívesen elhancuzálnak velünk, ha a leczkét megtanulták. Aztán — majd csak vetődik erre valamikor valaki a Foksi-atyafiságból. A többi ebféléknek pedig hagyjunk békét. No... szólj hát, Küzüli.

Küzüli szólt is, de nem nagyon vigan:
— Jól mondd, kicsi Fokszim!... Hagyjunk hát békét — ha muszáj.

És újból ásitott egy hosszút, keserveset:
Aú-ú-ú... váú!...

BULLDOG.

SENT-BERNÁTHEGYI CSALÁD.

Keszol Jenő rajza.

Angol setterek.

Dán doggok.

Pointer.

Ír setter.

Hosszúszőrű német vizsla.

AZ EBKIÁLLÍTÁSBÓL. Erdélyi fényképei után.

AZ EBKIÁLLÍTÁSBÓL.

II.

A közelebbi rendezett budapesti ebkiállításról közlünk még néhány képet olyan állatokról, melyeknél a fajjelleg kifogástalanul ki van fejlődve, melyek tehát az illető faj mintáitól szolgálhatnak.

A kiállításon nagy számban voltak képviselve a vizslák különféle alfajai: ír- és angol setterek, pointerok, német vizslák. Szép, okos, tanulékony állatok, nélkülözhetetlenek a vadászat több neménél; ezért értékük is rendszerint nagy s az ügyes, kellőleg kitanított efféle ebekért sokszor meglepően magas árakat fizetnek. A külföldön régóta szakszerűen foglalkoznak már ezen nemes állatok tenyésztésével, idomításával; az újabb időkben nálunk is alakultak ilyen tenyészetek; a legismertebbek egyike a Fónagy József, kinek különösen angol setterei nagy feltűnést keltettek a kiállításon.

A legszebb ebek közé tartoznak a hatalmas termetű, de mégis karesú, rugékony, élénk mozgású dán-doggok, a melyek nálunk is meglehetősen el vannak terjedve, mint luxus-ebek, bár nagy erejükkel fogva házörzésre is kitűnően alkalmasok. Sokban hasonlítanak e szép állatok a szelindekhez, a melyek ma már majdnem egészen kivesztek, holott pár évtizeddel ezelőtt még minden alföldi mérsáros tartott ötöt-hatot s ezekkel szokták a marhát a vágószékre húzatni. A hatalmas erejű, kegyetlen ebek beleragadtak a szegény marha orrába, füleibe s úgy húzták végig dühös ugatás, üvöltés s a kínzott állat bögése közben a község utcáin. Mikor aztán végre eltűntek ezt a kegyetlenkedést, a szelindek napja is leáldozott. A mérsárosok egymásután elpusztították őket, házáknál pedig veszedelmes voltak miatt s mert végnél, hűsnél egyebet enni nem szerettek, — szintén nem tartották s így aztán rövid idő alatt mondhatni egészen eltűntek. A szelindek alacsonyabb termetű volt, mint

a dán dogg, feje pedig némileg a bulldogéhoz hasonlított.

Nagy népszerűségnek örvendtek a kiállítás látogatói előtt a furcsa kis tacskók (dachsliek, borzebek), melyek oly okos tekintettel pislogtak ki ketrezeikből, hogy szinte meglepte az embert. Az apró állatkák legfeltűnőbbek azok a parányi, rövid, kifelé görbülő lábcsakák, a melyekről szinte azt lehetne hinni, mintha úgy kérték volna kölesön az élénk, nagyfüllű kutyácskák valami más állattól, a kinek már nem kellettek. Pedig hát a tacskónak éppen ilyen lábakra van szüksége. Hiszen az az ő fő mestersége, hogy a szűk róka- és borz-lyukakba bebújék s az ott lappangó vadat kizavarja, kimarja. Holmi hosszú lábbal pedig bajos volna oda beférközni.

A tacskó azonban nem csak bebújik a lyukba, hanem ha kell, élet-halál csatákat is vív oda lent a föld alatt, kivált ha egy-egy vén róka akad, a melyik nem egykönnyen akarja várát feladni. A viadal rendszerint a tacskó győzedelmével végződik és a vitéz kis állat csakhamar megfojtja magánál jóval nagyobb ellenfelét.

Különbönművek szerint a tacskót mindenféle vadászatra be lehet tanítani s vannak, a kik vaddisznót és őzekeket is hajtatnak vele, még pedig jó sikerrel, mert ha a tacskó apró lábával nem bír is az őz nyomába jutni, de szerfelett kitartó és okos levén, végre is úgy tudja a gyors lábú vadat fordítani, míg az puskaosó élébe kerül.

Rövidszőrű tacskók.

EGY OROSZ TUDÓS A JÁSZOKRÓL.

A jász nép a hazai közudat szerint egyik törzse volt a kúnoknak, kiktől voltaképp csak névleg különbözött volna. Lamansky, a szent-pétervári híres orosz tudós azonban legutóbb közzé tett tanulmányában azt állítja, hogy a magyarországi jászság teljesen különböző nép volt a török eredetű és nyelvű kúntól, levén a jászok nem mások, mint a régi szkithák és szarmaták összeolvadásából keletkezett alán nép ivadéka, a mely népek nevezetes szerepe volt a népvándorlás idején; a szarmaták egyik törzse pedig már a Krisztus születése előtti időkben a Duna-Tisza közti területen telepedett meg s «jazyg» név alatt ismeretes a történelemben, mint kitűnő lovas nép, melynek nem csak katonái, hanem ezek lovai is lópatából, szaruból készült pikkelyekkel voltak véterezve. A jazygok századokig uralkodtak a Duna-Tisza közt, mint a rómaiak féltelmes ellenségei s csak a hunok betörése után tűntek el a történelem színpadáról. Az alánok egy része a népvándorlások idején éjszaki Olaszországba, ismét egy másik egész Spanyolországba nyomult, hol idők folytán nyom nélkül elenyésztek. A déloroszországi őshazájukban megmaradt alánok egyik törzse később a kúnokkal együtt menekült be a tatárok elől Magyarországra, hol aztán a Jászságban s még pár más ponton megleteledeve, apránként elmagyarosodott, egy csapat pedig a Kaukázusba húzódott le, hol osszét név alatt mintegy 110 ezer főnyi számban maig is él és saját nyelvét beszéli, a mely nem az ural-altáji, hanem az iráni csoportéhoz tartozik, tehát a nyugot-európai népek nyelvvel rokon, a melyben azonban mégis meglepően sok, a magyarral egyező szó van, a mi bizonyítja, hogy a magyar és alán, valamikor sok időkön keresztül szoros érintkezésben voltak egymással.

Különbönművek «osszét» név ugyanazon eredetű a «jász»-szal, mert az alánok az oroszok mindig ossz-nak vagy ász-nak hívták s ez utóbbiból származott a magyar «jász» elnevezés is. Hogy a jászok csakugyan sem törökök, sem

BADEN-POWELL EZREDES, MAFEKING VÉDELMEZŐJE.

magyarok nem voltak, bizonyítja az orosz tudós régi magyar okmányokból is, melyekből vagy húsz pogány jász nevet szedett össze a tizenharmadik századból mint pl. Larzan, Ambultan, Charet, Keskené, Kolhen, stb. És e nevek tanúbizonyossága csakugyan az orosz tudós állításának látszik igazat adni.

MAFEKING VÉDELMEZŐJE.

A Roberts győzelmei után is sokáig nagyon bántotta az angolokat, hogy bár óriási hadseregük az utóbbi időben több nagy sikert aratott s diadalmasan nyomult előre a boerok földjén, de egy helyen még mindig ostrom alatt volt egy angol város: a Baden-Powell ezredes által védett Mafeking. Ezt a megerősített helyet a boerok a háború elején mindjárt bekerítették s nem is hagytak fel ostromával egész május 17-ikéig, míg Roberts felmentő serege oda nem érkezett.

Mafeking fölmentésének hírére oly diadalmi újjongással fogadta London s egész Anglia lakossága, milyenre a higgadt, hidegvérű angol népet senki sem tartotta volna képesnek. Baden-Powell, a kit a fölmentés hírére a királynő tábornoknak nevezett ki, 1875-ben született Oxfordban, hol atyja egyetemi tanár volt. Fiatal korában lépett a katonai pályára s Afganisztánban, Indiában, valamint az askantik elleni harcokban nagyon kitüntette magát. De legjobban most Mafekingben, melynek védelmezése alatt nemcsak vitézségének, hanem találékonyságának s jó humorának is sok jelét adta. Valahányszor a boerok megadásra szólították fel, mindig tréfás, gúnyolódó válaszzal tagadta meg; a város állapotáról Londonba küldött táviratai mindig lakonikus rövidséggel, önbizalommal telt hangon voltak fogalmazva. Különösen híressé vált egy távirata, mely így szólt: «Semmi baj; elesett — egy kutya.» Baden-Powell különben nem csak mint vitéz katona, hanem mint nagy vadász is híres, sőt jeles aquarell-festőnek is mondják.

NÉPVÁNDORLÁSKORI JELENETEK.

A második század közepe táján nagy forrongás tört ki a számtalan törzsre osztott germán népek közt, melyek aztán egymást üze-hajtva, vagy más idegen népektől szorítatva, egymásután áradatként zúdultak a római birodalomra. Mintegy három századon át tartott ez a szörnyű küzdelem, mely végre is megdöntötte a hatalmas világbirodalmat.

Mikor Marcus Aurelius császár 161-ben trónra lépett, nagy erővel támadt a birodalomra számos germán népség, köztük olyanok is, a melyek a mai Magyarországra területén tanyáztak. A császár ellenük vonulva, a 172 — 173 év tétel a Garam melletti téli szálláson töltötte, tavasszal pedig nagy győzelmet nyert a quadokon, a kik a mai Pozsony, Nyitra, Trencsén, Túróc, Bars megyék területén és környékén éltek.

A háború mindkét részről nagy kegyetlenséggel folyt, a mit bizonyítanak a Marcus Aurelius Rómában most is meglévő győzelmi oszlopának domborművű ábrázolásai; a melyekből most egy két jelenetet a Franklin-Társulat és Révai testvérek kiadásában megjelenő «Nagy Képes Világtörténet» «Népvándorlás kora» című kötetéből mutatványul közlünk.

A képen a győztes rómaiak felgyűjtanak egy elfoglalt germán falut; az ábrázolás különösen azért bír nagy érdeklél, mert világosan meglátjuk arról, hogy milyen sajátságos alakú kezdetleges házakban, vagy kunyhókban laktak akkoriban a később oly magas műveltségi fokra jutott germán népek ősei.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Vallomások. Irta *Salgó Jenő*. E kis kötet szerzője nem tartozik a hivatalan dűdölők közé. Költői kedély, kinek érzései, gondolatai elég lendületesen s elég dallamosan ömölnek. A verselésben — a mi különben mai napság már elég mindennapi dolog — meglehetősen ügyességet árul el, annál inkább csodálkozhatunk, hogy rímeiben néha fűlérté botlásokat követ el. Több hibás vagy érthetetlen kifejezése magyar nyelvérzékének fogyatékoságát árulja el. pl. «Fülébe eseng a túlvilági szolam.» Ilyen furcsa kifejezések: az égő dana, bálvány-gond. Viszont dícséretéül fölemlítjük, hogy nem vesz el a kozmopolitásban, szíve melegen vonzza szülő falujához, s olykor-olykor hazafias magyar érzésének is kifejezést ad. A kötetből álljon itt mutatványul a következő költemény:

Haza térek.

Egy-két nap még, aztán végre
Megpihenni, haza térek;
Osvényetek újra járom,
Ismerősim, erdők, rétek.
Elvonulva a világtól,
Nem találva ember-arcot,
Elpihennek kis időre
A véghetlen életharcok.

Elbolyongok órák hosszat
Ember alig járta tájon,
Mosolyogva tarka lepékén,
Rét virágán, napugáron.
Patak partján heverészve,
Dalt mond nékem kis madárka,
S rám hajolva, beárnyékol
Patakparti fűzfa ága.

A merre csak széttekintek,
Üde, derűs lesz a tájék;
Körülöttem édes illat,
Mintha rózsák között járnék.
Fenn a dombon pástorliu
Szilaj dalát vígan mondja
És e dalba belecsendül
Legelésző nyáj kolompja.

A RÓMAI LÉGIÓK EGY GERMAN FALUT ELHAMVASZTANAK. (DOMBORMŰVŰ JELENET MARCUS AURELIUS DIADAL-OSZLOPÁN.)

Be-bejárom a vidéket.
Hol töltöttem gyermekéltet
S földézem mind az édest,
A mit itten átaláltam.
És a mult időben élve,
Vagyok mint rég, újra gyermek,
Kinek teljes boldogsága,
Ki szeret és kit szeretnek...

Egy-két nap még, aztán végre
Megpihenni, haza térek;
Osvényetek újra járom,
Ismerősim, erdők, rétek.
Elvonulva a világtól,
Nem találva ember-arcot,
Elpihennek kis időre
A véghetlen életharcok.

A népvándorlás kora. A *Marczali Henrik* szerkesztésében megjelenő «Nagy Képes Világtörténet» IV-ik kötetébe hagyta most el a fenti cím alatt a sajtót. A becses munkának ez a része a népvándorlás korával és az iszlámmal foglalkozik. A népvándorlás történetét beható tanulmányok alapján dr. *Borovszky Samu* írta meg, ki a gazdag anyagot könnyen áttekinthető módon csoportosítja; a jó, magyaros nyelv, a megkapó előadás nagyban emeli a mű értékét. A népvándorlás hullámai mind átcsapódtak hazánkon, miért is természetes, hogy e rész tele van magyar vonatkozással. A kötet második részében *Goldziher Ignác* nyújt az iszlámról becses tanulmányt, melyben széleskörű szakadatlanul összefoglalását érdekes előadásban tárja az olvasó elé. A kötetet igen sok szép illusztráció élénkíti s a szövegbe nyomott képeken kívül mintegy száz külön melléklet is van benne, a leg-híresebb sírleletek, múzeumok őskori emlékei, fontos oklevelek, kodexek érdekes lapjainak másolatai, stb. Köztük több színes tábla. A 692 lapra terjedő, igen díszes kiállítású kötetet a Franklin-Társulat és a Révai-Testvérek r. t. adják ki. Ára díszkötésben 16 korona.

A magyar irodalom kis tükre. Irta *Beöthy Zsolt*. E 225 lapra terjedő kis könyv azoknak az egyetemi előadásoknak vezérfonala, melyeket a szerző a millennium évében tartott a budapesti egyetemen. Nem részletes irodalomtörténet akar adni, nem is tankönyvet, hanem a magyar szellemi élet fejlődésének áttekintését, főszólyt mindig az irodalom és a nemzeti élet közti kapcsolatra s a magyar nemzet sajátos tulajdonságainak az irodalomban való megnyilatkozására fektetve. 24 fejezetben tárgyalja irodalmunk fejlődését a legrégebbi időktől a jelenkorig, érdekesen jellemezve néhány nagy vonással minden kort, minden nevezetesebb irányt és író. A most már második, bővített kiadásban megjelenő könyv, melyet az «Athenaeum» adott ki, a művelt nagyközönség számára van írva, azzal a vonzó, meleg és lendületes előadással, mely

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS NAGYKORÚSÍTÁSI ÜNNEPELÉYE. — A külföldi diplomaták tisztelgése a királyi palota főbertermében május 6-án.

(Vilmos német trónörökös a trónmennyezet alján a császár és császárné közt állva, fogadja az előtte elvonuló diplomaták tisztelgését. A német császártól jobbra királyunk alakja látható.)

Beöthy irodalmi működését jellemzi. Ára csinos vászonkötésben négy korona.

Magyar Iparművészet, az Iparművészeti Társulat kéthavonként megjelenő díszes folyóiratából az új füzete ismét gazdag tartalommal, képekben. Az új füzete nagyobb részét *Walter Crane*, a kitűnő angol művész ismertetésére fordítja. *Walter Crane* sokoldalúságát szeptember havában méltányolhatjuk az Iparművészeti Múzeumban, hol e geniális ember műveiből kiállítás lesz, s maga jön hozzánk, hogy azt rendezze. Az iparművészetben oly nagynevű angol, a ki képeket fest, szoborműveket alkot, az iparművészetnek meglepő új és új formákat szolgáltat, hatszáz művét küldi az öszre kiállítás végett Budapestre. A híres ember «Nehány szó a magyar iparművészetéről» czímen egy cikket is írt a «Magyar Iparművészet» e füzetébe amaz értesülések nyomán, melyeket magyar ismerőseitől és a lendületnek indult magyar iparművészet egyes tárgyainak képeiről szerzett. *Rozsnyay V. H.* Kálmán mond el a következő cikkekben még egyetmást a nagy angol művészről. A füzete további tartalma: *Szana Tamás* a nem rég elhunyt Favretto velencei festő két legyezőjét mutatja be. *Pap Henrik* a párisi kiállítás épületeiről cikkeznek. Egy sorozat a magyar iparművészetnek a párisi kiállításon látható tárgyaiból közül ez alkalommal is képeket. Következnek ezután a szakszerű ismertetések az iparművészetéről. A folyóirat előfizetési ára egész évre 10 korona. E derék folyóiratnak a párisi kiállításon levő magyar iparművészeti tárgyakról közölt sorozatából átveszünk lapunkba néhány képet: *Senyei Károly* jeles művésznünknek számos magyar tárgyú újabb művei közül ezúttal a *kurucot* ábrázoló szobrot; *Teles Ede*nek kandalló-óra díszül mintázott érdekes *Garabonczás diák*-ját; és a *Nádlér Róbert* által tervezett s magyar diófából készült művészi kivitelű ékszer-szekerényt, mely berakott (inkrusztált) ezüstdrót-ornamentumokkal, változatos alakú, részben drága-köveket magába foglaló, részben románizművi szögekkel s rozettákkal gazdagon van díszítve.

A kir. kuria felülvizsgáló tanácsa által hozott határozatok gyűjteményéből megjelent a IV. kötet, a Franklin-Társulat kiadásában. Összeállította ezen kötetet *Fabiny Ferenc* kuriai bíró. E kötet az 1898. és 1899. években hozott határoza-

tokat tartalmazza, az előző kötetek kipróbált és bevált rendszere szerint. Fabiny nem elégszik meg a kuriai határozatok pusztá közlésével, hanem a legtöbb esetben közli egyszerűsített a kiderített és a kuria által határozatának alapját elfogadott ügyállást. A kuria által kimondott jogelvet a legnagyobb gondossággal és precízitással vannak az esetek előtt és a tartalommutatóban kiemelve. E munka a peritelmélés és az itélkezéskor a leghasznosabb segéd-könyvek közé tartozik. Bő és könnyen kezelhető rendszeres és betűrendes tartalommutatók egészítik ki a kötetet, melynek ára vászonkötésben 10 korona.

Magyar írók élete és munkái. *Szinnyei József*nek, a Tud. Akadémia megbízásából szerkesztett nagy művéből megjelent a 61. füzete (VII. kötet 6. füzet), mely a *Laskó* és *Legeza* nevek közé eső 189 írók életrajzát foglalja magában. Az eddig megjelent 61 füzeteben 12,954 írók életrajza és munkáinak jegyzéke van felsorolva. A munka *Hornyánszky Viktor* könyvtári kiadásában jelenik meg és egyes füzetei ára egy korona.

Egy amerikai folyóirat Petőfi költszetéről. «The Byron of Hungary» (Magyarország Byronja) czímmel tartalmaz egy hosszabb közleményt a nagy angol művészről. A füzete további tartalma: *Szana Tamás* a nem rég elhunyt Favretto velencei festő két legyezőjét mutatja be. *Pap Henrik* a párisi kiállítás épületeiről cikkeznek. Egy sorozat a magyar iparművészetnek a párisi kiállításon látható tárgyaiból közül ez alkalommal is képeket. Következnek ezután a szakszerű ismertetések az iparművészetéről. A folyóirat előfizetési ára egész évre 10 korona. E derék folyóiratnak a párisi kiállításon levő magyar iparművészeti tárgyakról közölt sorozatából átveszünk lapunkba néhány képet: *Senyei Károly* jeles művésznünknek számos magyar tárgyú újabb művei közül ezúttal a *kurucot* ábrázoló szobrot; *Teles Ede*nek kandalló-óra díszül mintázott érdekes *Garabonczás diák*-ját; és a *Nádlér Róbert* által tervezett s magyar diófából készült művészi kivitelű ékszer-szekerényt, mely berakott (inkrusztált) ezüstdrót-ornamentumokkal, változatos alakú, részben drága-köveket magába foglaló, részben románizművi szögekkel s rozettákkal gazdagon van díszítve.

Az ipar és a néprajz. Írta *dr. Herrmann Antal*. A kis füzeteben szerzőnek azon előadása van lenyomva, melyet a brassói nemzeti szövetség által az ipari munkások szórakoztatása és képzése céljából rendezett szabad előadások bezáró ünnepélyén tartott, s melyben a néprajz és ipar közti vonatkozásokat fejtegette. A kis füzete ára 20 fillér.

Balassa Bálint. *Schleiminger* (Sárosi) *Bellának* *Balassa Bálint*ról írott irodalmi dolgozata, melyet a Kisfaludy-Társaság pályadíjjal tüntetett ki, megjelent *Kilián Frigyes* egyetemi könyvtáros bizományában. A tetszetős kiállítású kis könyvecske a régi magyar lantos költővel behatóan foglalkozik.

Az amerikai ügét jelentősége a belföldi tenyészet szempontjából. Korábban az európai lokereskedelmi piacot nagy részben Magyarország látta el kocsilovakkal, melyek gyorsaságuk, de főképp nagy kitartásuk miatt igen keresettek voltak. Azonban, mióta az amerikai ügétet egyre növekvő mértékben kezdi Európába szállítani, a magyar kocsilovak iránti kereslet igen megcsökkent. Ezzel a dolggal foglalkozik a fent említett könyv, melyet *Monasty György* országgyűlési képviselő írt meg

kiváló szakértelemmel. A lótenyésztőinkre nézve érdekes munka Temesvárott, a szerző kiadásában jelent meg.

A tavaszi műtárlat aranyérme. A tavaszi műtárlat éremosztó bíráló bizottsága a közoktatásügyi miniszterhez tett fölterjesztésében szüntal azt ajánlotta, hogy nagy érem helyett két kis állami aranyérem adományozassék *Csók Istvánnak* «Magdolna» című képért és *Roskovics Ignác*nak az «Árpád-házi királyok» ciklusáért. A miniszter hozzájárult a bíráló-bizottság határozatához.

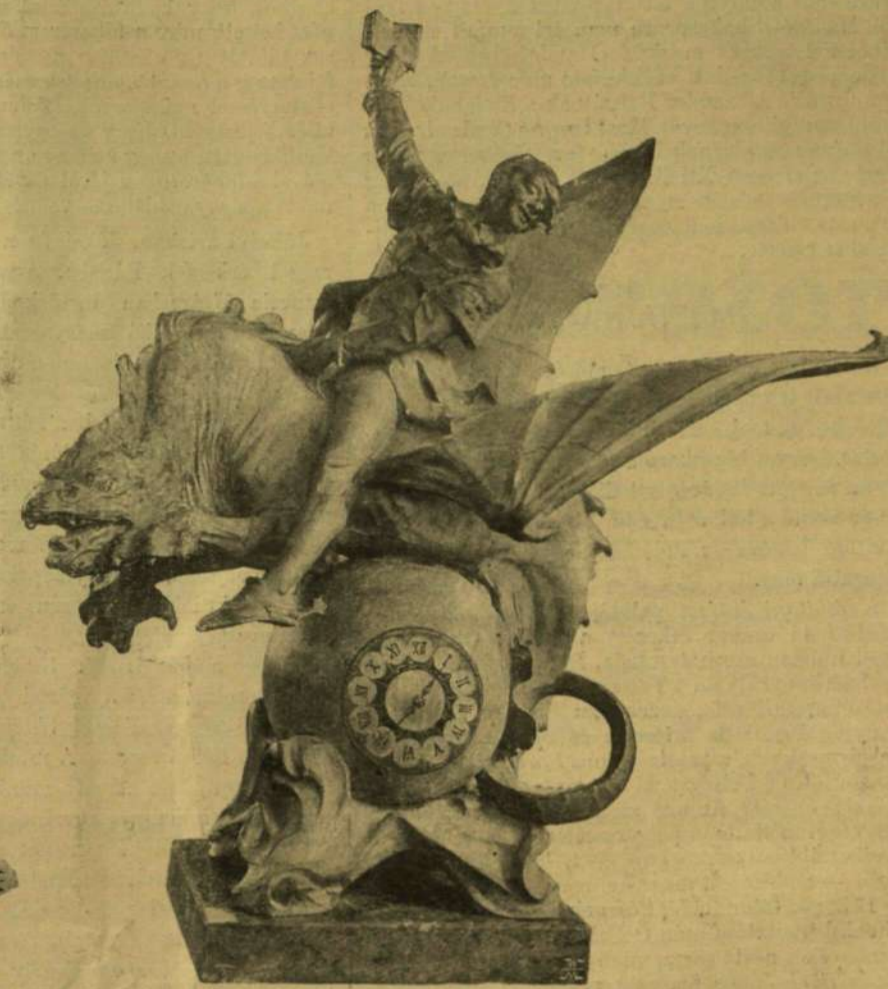
A szépművészeti múzeum újabb gazdagodása. A szépművészeti múzeum gyűjteményei ismét becses műtárgyakkal gyarapodtak, *Dürer-féle metszetekkel*, melyek annyira kapósok a műszeretők előtt. *Dr. Elischer Gyula* egyetemi tanár, a Vörös-kereszt kórház igazgatója hosszú időt és nagy áldozatokkal szerzett *Dürer* metszeteinek gyűjteményét felajánlotta a közoktatásügyi miniszternek, ki a 110 lapból álló becses gyűjteményt 30,000 koronáért meg is vásároltatta. Az országos képtár hatalmas rajz- és metszet-gyűjteményeiben levő *Dürer*-metszetekkel most már tekintélyes *Dürer*-féle sorozathoz jutott a múzeum.

A Nemzeti Színházban május 30-ikán egy kis ünnepély volt. A színház egyik szorgalmas tagja, az epizód-szerepek fűrésze és jó humorú személyesítője, *Latabár Kálmán* ünnepelte színpadi pályájának harminczadik évét. Ennek felét a vidéken töltötte el. Pályatársai bensőséggel üdvözölték e napon a derék művészt. Előadás előtt gyűltek össze a színpadon a főváros minden színházának küldöttjei, hozták ösztöne idvözölést és koszorúkat. A Nemzeti Színház nevében *Beöthy László* igazgató köszöntötte. Ezután *Szigligeti* jeles bohózata, a «*Liliomfi*» került színre, melynek főszerepe *Latabár* egyik legjobb alakítása. A közönség is kitüntetően fogadta a színpadon, hosszan és sokat tapsolt az egész előadás alatt.

Vígyszínház. A már nyárnak indult színházi időszakban, május 29-én új darabot vett elő a Vígyszínház, egy mulatságos francia bohózatot. «*A minta-férj*» a czíme, írta *Valabregue*, fordította *Kövesi Albert*. Nem a legutóbbi időkben készült, nem is olyan borsos, mint a Vígyszínház újdonságai gyakran szoktak lenni. A kikapós férj, a mindenbe avatkozó anyós nem új alakok ugyan, maga a történet sem, de *Valabregue* annyi furcsasággal és elmésséggel frissíti föl, hogy elejétől végig nevetni lehet rajta. Van két minta-férj, az egyik *Maliveau*, a kiben föltétlenül bizik a felesége, *Aurora*; a másik minta-férj *Jouvelin* *Alfréd*, kinek felesége *Maliveau*nek leánya, s a kire az anyósa nagyon gyanakodik.

Kurucz. Senyei Károly szoborműve.

«Garabonczás diák». Kandalló-óra, tervezte és mintázta Teles Ede.

Jouvelin csakugyan derék, szerető férj, de annyira ellene fordul minden, hogy anyósa gyanúsítja, holott pedig *Jouvelin* a furfangos *Maliveau* miatt kerül bajba, s mikor anyósa ő után kutat, mindig a saját férje nyomai után indul, de a férjét, a kedves «minta-férjét» észébe sem jut gyanúsítani. Az anyós utóégre is nem tud meg semmit. Ezt a hálás női szerepet *Nikó Lina* asszony sikerrel játszotta. *Hegedűs* és *Pál* valamint *Haraszthy Hermin* is sok tetészt álltak.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

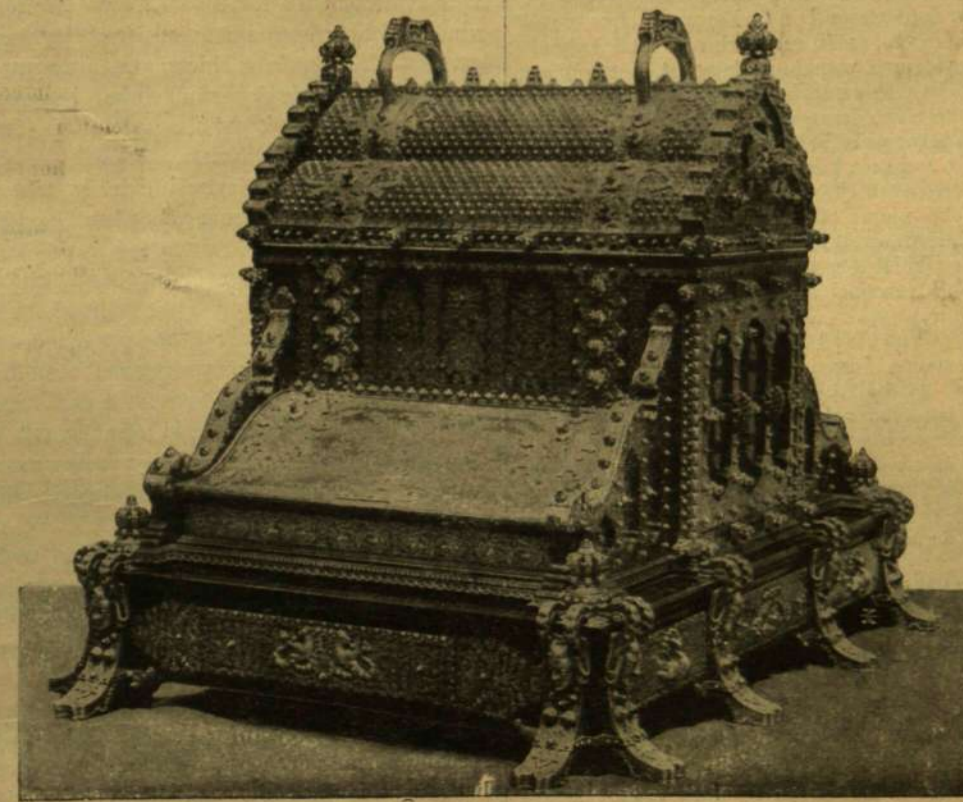
A Magyar Tud. Akadémia május 28-án összes ülést tartott báró Eötvös Loránd elnöklése alatt. Az ülés a tavaly elhunyt jeles orvostanár, *Mihalovics Géza* érdemeit méltató emlékbeszéddel kezdődött, melyet *dr. Tamhoffner Lajos* tartott, főtárgya azonban a *Bródy-féle jutalom* volt. Ezt a 3000 frtos díjat az alapító *Bródy Zsigmond* hírlapírói munkásság jutalmazására alapította, oly intézkedéssel, hogy három éves időközönben adassék ki az utolsó három esztendőben legtöbb érdemet szerzett publicistának, hírlapírónak. A jutalom odaítélésére az Akadémia bizottságot alakított, mely a kitüntetésre ezúttal báró *Kaas Ivort* ajánlotta. Az Akadémia májusi nagygyűlése ezt az ajánlást nem fogadta el, tehát újabb intézkedés vált szükségessé. Ezt tárgyalta május 28-iki ülés.

Szily Kálmán fötitkár a rendes bejelenteni valók után azzal az indítványnyal fordult az Akadémiahoz, kérje föl *Bródy Zsigmondot*, engedje meg, hogy az alapítványának jutalomdíjára vonatkozó szabályzat módosításáért. Ez indítványt az I. és II. osztályhoz utasították. Erre *Ballagi Aladár*, ki a jutalmazás ügyében kiküldött bizottság tagja volt, szólt föl, s azt fejtegette, hogy e jutalom odaítélése az Akadémiát politikai tekintetek elé állítja, mert a publicistai működés kétségtelenül politikai működés. Az Akadémia pedig már megalakulásakor kizárta működése köréből a politikát és a választási kérdések tárgyalását. A bizottság tagjai egyhangulag ajánlották a kitüntetésre, a kit érdemesnek találták, itéletüket okokkal is támogatván. De az Akadémia titkos szavazással, indoklás nélkül elvetette a bizottság javaslatát. A hol pedig indoklás nélkül tesznek valamit, ott a nyers erő nyilatkozik. Hogy az Akadémia e dicsádkész alkalmából politikai pártküldelembe ne sodortathassék: indítványozza, hogy az Akadémia a *Bródy*-alapítványról mondjon le s hálás köszönetet kifejezése mellett bocsássa vissza az egész összeget a nagylelkű alapító rendelkezésére. *Szilágyi Dezső*: Nem hagy-

hatja szó nélkül *Ballagi* támadását, mely nyers erőszakkal mondja, hogy indoklás nélkül leszavazták a bizottság javaslatát. «Mi nem szavaztuk le indoklás nélkül. — úgymond, — csak egyszerűen nem fogadtuk el az indoklást. Hát erőszak ez? A titkos szavazást *Pauler*, a bizottság tagja, indítványozta s őt csak nem vezette sem vallási, sem politikai érdek. A titkos szavazás szükséges személyi dolgoknál, főleg olyanoknál, a melyek kényes természetűek.» *Ballagi* támadását és gyanúsítását vissza kell utasítani. *Ballagi* Aladár azt látja *Szilágyi* szavaiból, mintha ő illetlen magatartással vádolta volna a leszavazó többséget. Ez ellen tiltakozik. Ismétli, hogy publicista irányának tekintetbe vétele nélkül meg nem bírható. Fentartja indítványát. *Szilágyi Dezső* és báró *Eötvös Loránd* elnök ismételve visszautasítandónak jelentik ki az indítvány indoklását. Magát az indítványt ezután az Akadémia véleményadás végett az I. és II. osztálynak adja ki.

A Kisfaludy-Társaság május 30-án tartott ülést Beöthy Zsolt elnök Munkácsy emlékének méltatásával nyitotta meg, s fölemlítette, hogy Magyarországon egyik igazi nagy műve sincs meg a «Honfoglalás» kivételével. De megmaradt sok vázlata, sok félig kész műve kötelességünké teszi a Szépművészeti Múzeumban megalapítani a Munkácsy-múzeumot, hogy legyen itt egy emléktár, mely megmutassa, hogy innen indult ki halhatatlansága útjára.

Ezután *Alexander Bernát* olvasta fel székfoglaló értekezését «Hamlet»-ről. Abból indult, hogy «Hamlet» Shakespeare legrejtelmesebb, sőt egyetlen rejtelmes műve, melyben egész más művészi technikával él, mint egyéb drámáiban. Innét az az óriási «Hamlet»-irodalom, mely folyton új elméleteket szül «Hamlet» rejtelmének megfejtésére. A

Ékszerszekrény. Tervezte Nádlér Róbert.

A „Magyar Iparművészet”-ből.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON.

szerző azután rátért 'Hamlet' jellemének elemzésére. Végül azt a sejtést mondta ki, hogy Shakespeare ebbe a művébe tett legtöbbet a maga lelkéből. Magáról Shakespeare nem irt semmit, de magából a legtöbbet megírta 'Hamlet'-ban. A nagy elismeréssel fogadott székfoglaló után Boöthy Zsolt nyújtotta át Alexander Bernátnak a Kisfaludy-Társaság tagsági okmányát. Most Vargha Gyula olvasott föl Baksvay Sándornak Homer-fordításából egy szép részt: az 'Iliász' XII-ik énekét. Radó Antal pedig D'Annunzio olasz regényíró legújabb művét, a 'Fuoco' (tűz) című regényét ismertette és kritikával is kísérte.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. Ő Felsége, ki nálunk időzése alatt a gödöllői kies kastélyban oly szívesen tartózkodik, május 28-án kora reggel bejött Budapestre, hogy a következő napokat itt töltsse. Május 28-án délelőtt általános kihallgatást adott, másnap, 29-én pedig a tudomány két díszes hajlékát, a földtani intézet és tudomány-egyetem új palotáit látogatta meg.

A földtani intézet palotájának megtekintésére délelőtt 11 órakor érkezett a király. Ott várta Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi földművelési, gr. Széchenyi Gyula a Felső mellett miniszter, az intézet személyzete, s ezek közt Semsey Andor, ki annyit áldozott az intézetre és gyűjteményeire, a polgármesterek, a palota építői. Darányi miniszter köszöntötte a Felséget, ki a bemutatott urak közül először Semsey Andort szólította meg, s áldozatkészségét méltatta, a polgármesterek előtt pedig a főváros áldozatkészségéről — a telek ajándékozásáról — emlékeztetett. Az igazgatóság tagjainak és Lechner Ödön műépítésznek, s az építés vezetőinek bemutatása után Ő Felsége a múzeumi gyűjteményeket nézte sorra, miközben Darányi miniszter és Bokk János igazgató szolgáltak magyarázókkal. A király sok kérdést intézett egyes tárgyakról. Távózsza előtt beírta nevét az emlékkönyvébe, s aztán a keresési-íton hajtatott végig az egyetem épületét, a hova 12 óra érkezett. — Az egyetem palotáját felüldesítették, fűlászálózták. A bejárat előtt Wallacis közoktatásiügyi miniszter és Zsilinszky Mihály államtitkár várakoztak. Az előcsarnokban az ifjúság, az aulában az egyetemi tanács tagjai voltak összegyűlve. Theureux Emil rektor hódolattal köszöntötte meg Ő Felsége látogatását, s Wallacis miniszter bemutatta a dékánokat, és a palota építőit. A díszteremben a nagy emelvényen szemben állott föl az Egyetemi Kör küldöttsége zászlója alatt, kissé távolabb állott az egyetem négy női hallgatója. Kedélyes jelenet fordult itt elő. Midőn Ő Felsége körültekintett az egybegyűlteken, egyszerre észrevette a fehérruhás hölgyeket, s Wallacis-hoz fordúlva megkérdezte, hogy kik azok? A miniszter felvilágosító szavaira mosolygva jegyezte meg a király: 'Ah, hát ezek a női tanulók.' Majd nyíjasan kérdezte: 'Őn bölcsész vagy medikus?' A leányka zavarában pirulva felelt: 'Felső, én filozófer vagyok.' 'Filozófer?' ismételte kérdőleg Ő Felsége, s Wallacis megjegyezte, hogy a bölcsészeknek ez tréfás nevek s a tanuló-kisasszony csak zavarában nevezhette magát így. A díszteremben Ő Felsége beírta nevét az emlékkönyvébe, aztán megtekintett több helyiséget, az egyetemre vonatkozó képeket, s végül azt mondta: 'Itt már aztán lehet tanítani és tanulni.' Az Egyetem-téren összegyűlt nagy közönség éljenzései közt távozott a Felső a budai királyi lakba.

Este hat órakor a királyi palotában udvari ebéd volt a delegáció tagjainak tiszteletére. Ő Felsége május 30-ikán folytatta látogatásait. Reggel a lipótmezei kadetiskolát tekintette meg. Először az iskolai termekben az előadást hallgatta meg, aztán kivonulást rendelt el. Mind az iskolában, mind a szemlén tapasztaltak nagyon kielégítették a királyt s ezer koronát ajándékozott mulatság rendezésére. Innen a király a belvárosi tiszti kaszinó új palotájának megtekintésére érkezett. Ez is új épület a vele együtt levő kaszárnyával. A királyt herceg Lobkovitz hadtestparancsnok kísérte, a kaszinóban Czibulka altábornagy fogadta. A könyvtárt, vívó termeket, szalont, dísztermet nézte meg a Felső, félóra időzés után a király visszatért a várakba. Este ismét a delegációs ebéd volt.

Május 31-ikén tartotta Ő Felsége mostani budapesti időzése alatt az utolsó kihallgatást. Délután Gödöllőre utazott és ott marad a pünkösti ünnepek alatt, aztán Bácsbe utazik.

Frigyess főherceg és családja Párisban. Frigyess főherceg nejével Izabella főhercegnővel és családjával Párisban időz. Május 29-ikén megtekintették a kiállítás magyar pavillonját, a hol Lukács Béla kormánybiztos fogadta őket.

Izabella főhercegnőt loginkább a poszonyi Izabella-egyesület kézi munka-kiállítására érdekelte,

melynek rendezését maga a főhercegnő vezette. Lukács Béla kormánybiztos figyelmeztette a főhercegnőt, hogy kiállításra általános és méltó föltiltést kellett, mire a főhercegnő megjegyezte, hogy sok mintát sajátkezűleg rajzolt. Ez alatt Frigyess főherceg a huszárkidállást szemlélté végig; nagy elismeréssel nyilatkozott a főhercegnő s azt az óhajtását fejezte ki, hogy az egybegyűjtött anyagot a kiállítás után is meg kellene őrizni. Távózsza alkalmával a főherceg nejével együtt magyarul beírta nevét a magyar kiállítás vendégekönyvébe.

Jókai Párisban. Jókai és neje május 28-ikán reggel érkeztek Párisba. A vasúti állomáson a francia fővárosban tartózkodó magyarok s az állandóan ott lakó magyar kolónia nagy része fogadta. Jókai és neje innen a magyarok kíséretében az Elisé-szállóban levő lakására hajtottak. Jókai tiszteletére Párisban két lakomát rendeznek. Az egyiket a magyar kolónia tagjai és az ez idő szerint Párisban levő nagyszámú magyarok, a másikat egy francia írókból, politikusokból és művészekből alakult bizottság, melyhez a magyar és külföldi sajtónak néhány képviselője is tartozik.

A párisi diák-kongresszus és a miniszterelnök. A nemzetközi diák-szövetség magyar osztályának elnöksége május 31-ikén tisztelegte Széll Kálmán miniszterelnöknel, a párisi diák-kongresszuson résztvevő magyar diákság védőjénél. A küldöttséget Ludwigh Rezső vezette. A miniszterelnök szívesen fogadta az ifjakat, komoly munkára intette az ifjúságot, mert a kongresszuson az egész magyar nemzet fejlettségéről kell számot adni. Majd megjegyezte, hogy az ifjúság párisi kirándulását anyagilag is támogatni fogja.

Bethlen Gábor fejedelem szobra. Nagy-Enyeden szobrot állíttanak Erdély nagyfejedelmének, Bethlen Gábornak, a kinek alkotása a nagy-enyedi kollegium. Ez a szobor lesz Erdély területén a legelső, mely a magyar nemzeti szempontból oly nagy szerepet játszó erdélyi nemzeti fejedelemség emlékéül hirdeti. A szoborbizottság elnöke gróf Bánffy György, alelnöke pedig gróf Bethlen Géza Torda-Aranyosmegye főispánja és Zeyk Dávid alsó-fehérmegyei főispán, a kik lelkes hangú felhívást bocsátottak ki a magyar közönséghez, kérve, hogy adományait szíveskedjenek ez-éj végéig Orbai Lajos pénztárnokhoz Nagy-Enyedre beküldeni.

Jelesek emlékezete. A kolozsvári ref. iskola növendékei május 27-ikén délelőtt kirándultak Pusztakamarásra s kegyeletes ünnep keretében megkoszorúzták a nagy iró, báró Kemény Zsigmond sírját. Baló László verset szavalt, Kiszely István pedig beszédet mondott, s ugyancsak szép innepi beszédet mondott Kovács Dezső tanár is. A kegyeletes ünnepély után az ifjakat báró Kemény József, a nagy regényíró unokaöccse megvendégelte. — Izsó Miklós, a magyar títör szobrász halálának 25-ik évfordulójára a fővárosi 'Magyar tanítók kaszinója' feldíszítette a művész sírját és koszorút tett rá. — Id. Lendvai Mártonnak, a magyar színpéztár elnökének szülőhelyén, Nagyváradon nem sokára fölállítják azt a szobrot, mely sokáig a Nemzeti Színház homlokzata előtt volt elhelyezve. Ennek költségeire a Nemzeti Színház több művésze június 9-ikén Szatmár városában díszelőadást rendez.

Szavojai Eugen herceg szobra a budavári királyi palotában. Róna József elkészítette Szavojai Eugen lovas szobrot, melyet a műcsarnok kiállításán az állami arany éremmel tüntettek ki. A szobrász följajánlotta a szobrot a budai királyi palota művezető építőjének, ki jelentést tett erről a királynak. Ő Felsége elrendelte a szobor megszerzését. A palota homlokzata előtti térségen állítják föl a bronz szobrot.

Doktorrá avatás királyi kitüntetés mellett. Május 31-ikén a budapesti tudomány-egyetemen ismét két új ifjút avadtak föl doktorrá, kik érdemeik rá, hogy királyi kitüntetés — sub auspiciis regis — kísérje tanulmányaik befejezését s megnyerjék a király küldötte gyémánt gyűrűt a doktori címhez. Az egyik ifjú Verebelyi Tibor, a fővárosban jól ismert dr. Verebelyi László fia, orvostan-hallgató; a másik Gombóc Zoltán bölcsészeti hallgató. Mióta iskolába járnak, mindig ernyedetlen és kitünő tanulók voltak. A fővárosi ünnepélyen a király képviselőiben Zsilinszky Mihály közokta-

tásügyi államtitkár jelent meg. A két ifjú érdemeit dr. Klug Nándor orvoskari és Fröhlich Izidor bölcsészeti dékánok adták elő a nagy hallgatóság előtt. Zsilinszky államtitkár intézett hozzájuk beszédet, átadva a király gyűrűit.

Nápoly körképe. A városregényben, az Arena-úti körkép épületben a külföldre szállított Bem-Petőfi körkép helyén, most Olaszország legregényesebb fekvésű városának, Nápolynak látképe állították ki. Az érdekes képet Feischner Fülöp bécsi művész festette. Nápoly e nagy körképe június elseje óta látható.

Egy érdekes róka-csinny. Sokat olvashatni a róka ravaszágáról, ügyességéről, leleményességéről hanem valóban pártját ritkítja az az eset, a melyről lapunkat Bahut János ír értesíti. Ugyanis a gyáli rétén, az egyik ottani birtokosnak a múlt hetekben elveszett nyolcz ruczája. Azt hitték, hogy valaki ellopta, midőn néhány munkás ember nemokára történetesen ráakadt egy posványos helyen két ruczára. És pedig milyen állapotban! A ruczák bele voltak ásva a földre s annyira lerakva sárral, hogy épen csak a fejük látszott ki, hogy meg ne fudaljanak; mozdulni azonban nem bírtak. A róka ugyanis igen szeretvén a friss húst, úgy számított, hogy az elhordott ruczákat — melyek közül egyet mindjárt megevett — élve tartja el s így fogyasztja majd szépen egymásután, a mint rákerül a sor. A munkások aztán kiasták s hazavitték a ruczát, melyek most ismét vigan futkározhatnak gazdájuk udvarán.

A magyar kir. közlekedési muzeum Budapesten a városligetben lévő helyiségekben május hó 2-ikán megnyílt a nagyközönség számára s úgy mint a múlt évben, október hó végéig minden hétfőn, szerdán és pénteken délelőtt 9—12-ig, délután 2—6 óráig, továbbá minden vasárnapon délelőtt 9—12 óráig lesz nyitva. A muzeum látogatása ingyenes.

Rheuma, csusz, köszvény és epekőbajok biztosan gyógyíthatók a tudományon alapon álló Dr. Bissó-féle citromnedv kurával. Ismertetté ingyen és bérmentve küld Szabadly János gyógyszerész Budapesten, Damjanich-utca 2/c.

Fiatal anyáknak föltétlen fontos magukat aziránt tájékoztatni, hogy gyermekeiket mivel táplálják, ha maguk nem képesek azokat szoptatni. A csecsemő táplálására legalkalmasabb a gyermek kora szerint vízzel hígított tehéntejt a Kufeke-féle gyermekélejt-pótléknak, mely a tápláléknak az izmok- és csontoknak fejlesztésére igen fontos tápanyagokat ad.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a legközelebbi napok alatt: KORONAY AGOSTON, Szepesmegyének huszonöt évig volt alispánja, 78 éves korában, Gánócson. — HEGYESSY EDE, aloperecs és plébános élete 79-ik, papsága 55-ik évében, Méhében. — SZONDY IMRE, az aradmezei ref. papok legöregebbje, 75 éves korában, Kis-Peregén. — DRESCHER EDE, zombori közjegyző, Baja volt polgármestere. — BÁRÓ SCUDIER ANTAL nyug. altábornagy, volt temesvári hadosztály-parancsnok, nyugalomba helyezése óta Bécsben lakott. — PETHEŐ ZSIGMOND, kir. törvényszéki bíró, 52-ik évében, Buziáson. — DÖSZEGRY GYÖRGY, Miskolcz város főjegyzője 57 éves korában. — BÁTHORY JÁNOS, nyug. plébános, aki ép korát ért a hirtelen halál, mikor buda-vizvárosi temetőben egy kedves barátja koporsóját szentelte be. — P. KINDLER IMRE, alperjel, életének 50-ik évében Szombathelyen. — NAGY ISTVÁN, áldozópap, a csik-somlyói kath. főgimnázium tanára, 56 éves. — Csejthei VARGASSY JÓZSEF, az aradi politikai és társadalmi közélet vezérférfia. — ELTZ KÁROLY, gróf valóságos belső titkos tanácsos, a horvát országglyűlés tagja, Vukovárott. — LÖW MÁTYÁS, berlini egyetemi tanár, a potsdami földtani intézet volt igazgatója, ki Makón Magyarországon született, tanulmányait részben Budapesten végezte, csak azután került külföldre, hol főleg a csillagászat terén kiváló munkásságát fejtette ki. — VÁRADI SZABÓ JÓZSEF, ügyvéd, Szatmármegegye nyug. árvaszéki elnöke, régi honvéd 80 éves korában, Szent-Péterszegen. — BÓDEI HEGYI BÁLINT, földbirtokos, nyug. zalamegyei tisztviselő, 48-as honvéd, 96 éves korában, Gelsén. — TÖRLEY BÁLINT, nagybirtokos, 48-as honvéd vadászhadnagy, volt emigráns, 77 éves korában Budapesten. — KOLOSVÁRI ALBERT, nyug. m. kir. honvédszázados 1848-ban honvédhadnagy, 68 ik évében Széken. — SIMIG ENNŐ, ügyvéd, régi honvédhadnagy, 74 éves korában, Budapesten; ugyanitt SÁRKÖZY JÓZSEF, 48-as honvédörnmester. — NEDOROSZTER JÁNOS, régi honvéd, a kolozsvári honvédegyület választmányi tagja, élete 68-ik évében, Kolozsvárott. — KAPFKA KÁROLY, a fővárosi Lipót-téri elemi iskola igazgatója, ki nemrég ünnepelte negyven éves szolgálati jubileumát. — OKOLCSÁRYI BÉLA, bányászámvevőségifőnök, 54 éves korában, Máramaros-Szigeten. — LÁNTI

LÁSZLÓ, dr., Szabadzsállás városának orvosa 47 éves korában, Szabadzsálláson. — ZAIDA JÁNOS, a nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola nyug. zenetanára, 66 éves korában. — GALNER JÓZSEF, pénzügyminiszteri segédhivatali főigazgató, 53 éves korában. — KATONA JÓZSEF, szentesi néptanító, ki mint tanító 58 évig működött. — GOLDSZHER MIKSA, dr. Goldzshner Ignác egyetemi tanár, a jeles orientalista fia, első évek joghallgató, 19 éves korában, önkézeleg oltván ki fiatal életét. Haláláról legvalószínűbb az a föltevés, hogy a lézas tanulás igazgató föl anynyira, hogy egy beszámíthatatlan percében a maga kezével véget vetett életének.

LINDLEY VILMOS, angol mérnök halálát jelentik a London melletti Blackheatből. Ő építette 1867 ben Budapesten az első vízvezeteki telepet, s hosszabb ideig tartózkodott Budapesten. Budapest csatornázásához is tervek készített. Kilencvenkét évét élt.

KISZELY ERNŐNÉ, szül. Matusz Katalin, Borsodmegyének egyik jótékonyaságáról ismert matronája élete 78-ik évében Felső-Méren. — DOBRAY ISTVÁNNÉ, szül. Horváth Kovács Zsuzsánna, 74 éves korában Debreczenben, ki nagy vagyonát a debreczeni kollegiumnak hagyta. — ÖZV. SÁRKÁNY PÁLNÉ, szül. Nehrer Emilia, a dobsinai vashámor tulajdonosnéje, 72-ik évében. — SAÁRY SÁNDORNÉ, szül. Vidliczky Erzsébet, a nyiregyházi városi orvos neje és néhai Vidliczky József volt országglyűlési képviselő leánya 30 éves korában, Nyiregyháza. — ÖZV. FEHÉR MÁTYÁS, Farkas Julianna, Fehér Gyula plébános édesanyja élete 80-ik évében, Esztergomban. — ÖZV. győri GOSCHWINDT MIHÁLYNÉ, szül. Sártyó Emilia, 80 éves korában, Budapesten. — ÖZV. SZELE MÁRTONNÉ, szül. Kónya Amália 64-ik évében, Brassóban. — MÉRAY ADÁMNÉ, szül. Borzsay Margit, 28 éves, Munkácsan.

Szerkesztői üzenetek.

Eperjes, S. B. Az idén Galícia délnyugati részében megtartandó nagy hadgyakorlaton 19 lovas ezred (11,400 ember) 165 gyalog zászlóalj (132,000 ember) és 64 őtű (512 ágyú) fog részt venni. Ennél nagyobb sereget eddig nálunk még nem vontak össze.

A magyar nő. A szerző úgy látja, már maga kiadta, mert hiszen nyomtatásban küldte be hozzánk; így tehát legfőlegb véleményünket akarta hallani. Erős lúggal ugyancsak megmossa a mai lányok és asszonyok fejét; de verséhez a költészetnek minél kevesebb köze van, prózában elmondva sem volna sem jobb, sem rosszabb.

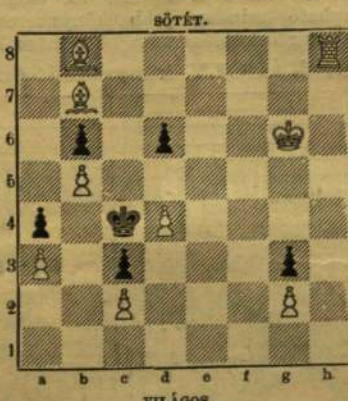
Petőfi 1848. A szépért, jóért, nemesért lelkesedni: dicséretre méltó dolog. De hogy valaki, mint költő, 'korának reformátora' legyen, nem elég a jóakarát, ahoz tüneményes sebesség kell; már pedig ezek a beküldött versek még a közéletnek középkerületét sem ütik meg.

Csikós bojtár. Nem való lapunkba. Egy megjelenő nagyból munkából mutatványt különben is csak akkor közzölnénk, ha ezt a mű lejegessé indokoltá tenné.

Nem közölhetők: Emlékkönyve. A dalnok átká. (Lapos, költőietlen fordítása Uhland híres költeményének.) Ha koporsóm. Ára vagyon, az is leszek. Azt mondta az édes anyám. A virágörvény lény. (Nem ötödik gimnazistának való tárgy.) Vilma emlékkönyvébe. Röpüljétek. (Egyáltalán nincs költői érzéke.)

SAKKJÁTÉK.

2170. számú feladvány. Fetow J. R.-től.

Világos indúl a a negyedik lépésre matot mond.

A 2153. számú feladvány megfejtése Stubbs J.-től.

Table with chess solutions for various puzzles, listing moves and positions for both White and Black pieces.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Lipótvárt: Hofbauer A. — Kecskemén: Balogh Dénes. — Losoncon: Demeter József. — A pesti sakk-lőr.

KÉPTALÁNY.

Advertisement for 'Salvator' featuring a Lithion-battery. Text includes: 'Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvény-bántalmak ellen, továbbá a légrő és emésztési szervek haratos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a Lithion-forrás Salvator', 'Kétfőn sikerrel rendelve lesz. 8633', 'Húgyhajtó hatása!', 'Kellemes íz! Könnyen emészthető!', 'Kapható ásványvizkeskedésekben és gyógyszerárakban.', 'A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.', 'Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.'

A Franklin-Társulatnál Budapesten megjelent, és minden könyvkereskedésben kapható: Belügyminiszterleg ajánlja 84790/99. szám alatt. ANYAKÖNYVI INDEX. Az állami anyakönyvi intézmény életbe lépése óta 1899. év végéig megjelent összes miniszteri rendeletek és elvi jelentőségű határozatok kivonatos gyűjteménye. Összeállította: LENGYEL ADOLF TITUSZ, székesfővárosi VII. ker. anyakönyvvezető-helyettes. III. évfolyam. Ára fürtve 1 kor. 20 fill.

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, IV., Bécsi-utca 4. Raktármunka találtat a legszébb és legnagyobb választék divatos selyemkelmék, csipkék és szalagok, valamint gyönyörtűlűszkek, pont lace-ruhák és pont lace-kelmékből. Fekete, fehér és színes selyemkelmék 83 krtól 14 frt. Fouland, Pongis- és Satin Liberty-selymek 05 krtól kezdve. Angol mosóselyem 80 cm. szélességben 1.25 krtól kezdve. Mintákkal kívánatra készítségű szolgálnak. Gummárúk, betegápolási eszközök átrokölők (összesek F. Borger által párisi gyárótlól) legelőnyösebben beszerezhetőek Polgár Sándor egyetemi közszerkesztől, Bpest, Erzsébet-körút 50.

Advertisement for 'NYILT LEVÉL' and 'Az Ichtjol-Salicyl'. Text includes: 'NYILT LEVÉL. Tökénletes gyógyszerés ár! 24 éves kellemetlen vizeskedésű bajomat az Ichtjol-Salicyl kezezte 2 hetet használót után teljesen elmúlástolta — anynyira — hogy a baj-nyussa sem jött többé. Hogy ezem kitünő gyógyszer hasánnál legyen, kérem ismét küldeni 1 tégelylyel belőle. Tisztelettel: Spánik Mihály északudvar. Eger, 1899 július 28. Az 'Ichtjol-Salicyl' teljesen ártalmatlan és szagatlan! Orvosok által is legjobbnak elismerve, mindennemű vizeskedéssel járó bőrbajok, ótvár, bőrpregedés, bőrhámítás és kipálott testrészek ellen: Megrendelhető: Erényi Béla Szabadzsállás. Nagybani raktárak: Török gyógtár Király utca 12. Nálór gyógtár Váci-körút 17. Ára egy nagy tégelynek utastással 3 korona! Minden gyógtárban kapható.

Advertisement for 'Nehézség' and 'Szeplő'. Text includes: 'Nehézség. A ki eskőrnak, gőresőkben és más ideghajokban szenved, kéren ezekről szóló füzetet. Küldi ingyen és bérmentve a Schwaben-Apothek Frankfurt a.M. 8340. Egy tégely ára 60 kr. Creme Ideale szappan a leg-veltbb viráglátókat tartalmazza a legkiválóbb esszenciákból készült. 1 db 35 kr., 1 doboz 3 db 1 frt. Ideale-Hőgyörp viráglátóknak készítője, tedvezően a hőgyevillámok, bőrszűrésű, Essen Hőgyörp Ideale jól tapad a egykorlítottabb szemek is képtelenek a bír porra voltát feloldani. Egy doboz ára 1 frt 60 kr. Naponta postai szűkítésle minden irányban SCHWARTZT ilatszertára Temesvár 8018 (Hígyen. osmet. Laboratorium.) Hirdetések felvételnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. Szeplő. májfol, bőrhámítás, bőrtakák, (Mittesser) pattanás ellennek a Raditz-féle Mirtus creme által, szonul finomlób szőpölő lézi és arcocreme kis tégely 1 kor., nagy tégely 2 korona. 3 kiállítású kitüntetés. Zairlan és ártalmatlan, hozzá a Fuldharin-szappan 80 fillér, poultre 1 kor. 8018. Készít, szűkítől az Apostol gyógtár, Budapest Gyótfő-körút 64 c.

Ára a díszesen kiállított vaskos kötetnek kemény diszkotésben 1 frt 20 = 2 korona 40 fillér.

CHINA-BOR SERRAVALLO, VASSAL gyengék, vörzegek és lábbadozó számára. Kíthető íz. Legjobb ajánló és alkalmasa a következő tanárok által: Dr. Braun, Dr. Schachtel, Kraft-Ebing, Monti, Mostig, Neusser, Schutta, Weinlechner stb. 1000-nél több elismeréssel. Árak: 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8542 Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1900. évi szeptember hó 1-étől 1901. évi augusztus hó végéig terjedő időre szükséges 8400 q. égő rezeceolaj és 1300 q. kenő rezeceolaj szállítása iránt emelt nyilvános pályázatot hirdet. A kiírt mennyiségű csak a megközelítő szükségletet képezve, emellett a rezeceolaj szállítását fenntartja magának azt a jogot, hogy ezen mennyiségnek el meggyűzőt többet vagy kevesebbet szállíthasson és hogy a kiírt mennyiségű erejéig teljesítését elvonja az államvasutak részéről. Az irántkint egykoronás okmánybellel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1900. évi június hó 16-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán o. a küldendő. Bánatpénz gyanánt az ajánlott olaj értékének 5/10-é a legkésőbb 1900. évi június hó 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti központjánál letendő. Szállítási árát a pályázatok és kötelezők a 122291/96. számú általános szállítási és a fenti anyagok szállítására vonatkozó 39986 92. számú különleges feltételek. A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az igazgatóság anyag- és beszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségénél és a hazai ipar és kereskedelmi kamaráknál megtekinthetők. Ezen részletes módokat leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fent nevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánatra postán megküldetik.

Budapest, 1900. évi május havában.

Az igazgatóság.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1901. január hó 1-étől augusztus hó 31-ig terjedő nyolc havi időközben összesen 1000 q. fűtőanyag rendelkezésre álló mennyiség 3860 q. fűtő rezece, égő és kenő olajok horodt eladni hajtásait, erre emelt nyilvános pályázatot hirdet. A fenti kiírt mennyiségű — a melyekre nézve a magy. kir. államvasutak semminemű kötelezettséget nem vállalnak — nagyobb vagy kisebb is lehet; emellett a pályázatok és kötelezők a 122291/96. számú általános szállítási és a fenti anyagok szállítására vonatkozó 39986 92. számú különleges feltételek. A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az igazgatóság anyag- és beszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségénél és a hazai ipar és kereskedelmi kamaráknál megtekinthetők. Ezen részletes módokat leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fent nevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánatra postán megküldetik.

Budapest, 1900. évi május havában.

Az igazgatóság.

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

XXIV. évfolyam.

Felolós szerkesztő Dienes Márton.

As Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradó, új előzetéseket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevet mint használt legelőesetű napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetéseit kaphasson, hanem közönségét új hódítások által újul-újra maradtán meg is szaporítsa.

Hogy ezt a cél eléréjék, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán is. Így az Egyetértés egy rendszer 3 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mint ha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12-20, illetőleg a kisebb alakban számtala 36-60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai és minden a legteljesebbek, nemesek a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanaságánál fogva is, mely a tudósításokat minden pártmérésű olvasó előtt is élvezhető teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő társas- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitérőt regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világrodalom remekeiből válogatva elsősorban műfordított fordításokban. Az egy év alatt között regények 400-500 nyomtatott ívra, vagyis 40-50 rendszeres regénykötetbe rugnak. Ily 40-50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésben mindenkor közlött kitérőket és elsősorban publikisztikáit által irott vezércikkeket és egyéb politikai közleményeket, bő hírovetait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő sajtó levelezőitől, továbbá a vasárnapokon megjelenő egy-egy szaklapok politikai áldozatát, a „Tanács” és „Mozogás” című országos hírű rovatokat a végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipar és mezőgazdasági rovatát és mozgósító törséit és tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen orgánuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

Minden elönyök dacára az Egyetértés előzetési ára a legmérsékeltebb: 8549

Table with 2 columns: Subscription type and price. Egész évre 40 kor., Fél évre 20 e., Negyed évre 10 e., Egy óra 3 e. 60

Előzetéseket legelőesetűben postáltalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Közgazdaságtan.

Alapvető kézikönyv.

Írta: Dr KOVÁCS GYULA

I. kötet.

A közgazdaság általános jelenségei és törvényei.

Ára fűzve 1 frt 50 kr.

TÖRTÉNELMI KÖNYVTÁR

a magyar nép és ifjuság számára.

Ára egy-egy füzetnek 80 fillér.

Legújabbban megjelent füzetek:

- 86. füzet. Diaz Bernal. Cortez Hernando, Mexikó meghódítója. Elmeséli Gaal Mózes. Képekkel.
87. A tiz szobor. Irta Varga Otto. Számos képpel.
88. Petöfi Sándor élete. Irta Gaal Mózes. Számos képpel.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban, Budapestben, IV., Egyetem-utca 4.

Az igazgatóság.

Angol sportjátékok,

valamint saját készítményű torna-eszközök, függőágyak, mindennemű hálóok, zsákok, ponyvák, zsinetek és gazdasági kétéltárak legújabb árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi:

SEFFER ANTAL 8718

Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12.

Jod-forrás Hall fürdőhely.

Felső-Ausztriában. A kontinens legerősebb Jod-forrása görvény és azon általános és különleges kör ellen, a melynél a jó dot rendszer gyógyhatányt képez. Kitérőt fürdőberendezések (Fürdő- és ivókúra, begöngyölések, belégzések, masszázs, vill. fény és filke-fürdők). Igen kedvező klimatikus viszonyok. Vasutállomás, Utirány Linz a D. vagy Steyr-on át. Idény május 15-től szeptember 30-ig. (Fürdő május 1-től-15-ig is szolgáltatnak.) Kimerítő prospectusok többféle nyelven a fürdő-gondnokságtól Bad Hall-ban kérendők.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

SZÉLL KÁLMÁN miniszterelnök arcsképe.

Benczúr Gyula festménye után.

Nagy folio alakban japán papíron. Ára 1 frt.

1 frt 20 kr postaltalványon való beküldése után bérmentve szállítja a kiadóhivatal.

BÁNHEGYI C. J.

Budapest, IV., Rostély-utca 13.

Nagy választék Épület és bútortársalásokban, mindennemű rez-, lakatos- és norinbergi áruk raktára. Nagy készlet mindennemű löszerszármű vezetékben. Különféle kész bőrárak és cipéskellékek. Szerszámok minden iparág részére. Vasuti felszerelési tárgyak. Kopersó-díszítések. 8701

Arjegyzzék kívánatra bérmentve.

Legpontosabb és legmegbízhatóbb egyedül

ERDÉLYI BÉLA

Párisi kalauza

térképpel, kis francia szótárral, tartalmasabb, mint Fredrick amerikai kalauza.

Köve 3 korona, fűzve 2 korona, 450 oldalnyi tartalommal. Kapható minden jobb könyvkereskedésben.

A fenti összeg beküldése után bérmentve küldi: SCHULHOF KÁROLY könyvkiadó Szegeden.

REPRODUKÁIO-MŰINTÉZÉI WOLTITZ MANFRED. Photo-zinkográfia. VILÁMOS MŰTÉZÉS. Budapest, VI., Király-utca 30.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Dinamogépgyár és vegyitermek gyára, fémgalvanizálás és galvanoplastikához szükséges kellékek gyára. Képviselője: Pfanhauser Vilmos BAIER LIPÓT, gyári raktára. Rökk Szilárd-utca 10. Telefon. 8444

„Wagner-féle szab. gyorsan száradó festék” 8445 10 perezen belül szárad és csontkeménynyé válik, minden tárgy befestésére alkalmas. — Egyedül gyáros: Strobertz Károly VI., Szabolcs-utca 4. — Telefon 21.

WACHTL és TÁRSA IV., Régi posta-utca 4. 8347

Egy fényképezési gép a legzebb ajándék. — Passe-partouts és rámak a legjutányosabb árakon. — Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

készít a legfinomabb kivitelben 8684 CLICHEKET WOTTITZ MANFRED Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-99.

GANZ ÉS TÁRSA VASÖNTÓDE ÉS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Ajánlanak mindennean vas-, aczél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti célokra, vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló- és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére.

A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, őrlőhengereket, kérengöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkekkel.

Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. Alapesőveket, zárkészülékeket, cső- és kapuzsilipekhez, czölőpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat.

Álló vagy fekvő gáz- és petroleum motorokat, egy vagy két hengerrel és mindennemű zuzogépeket.

Mechwart-féle forgó gőz- és petroleumekéket. Világításhoz vagy gépek hajtásához szükséges villamosságot bármely távol-512 ságra elvezető dinamogépeket. 8192

Városi irodánk: Kossuth Lajos-utca 18. szám.

Balaton-Füred,

tengeri- és gyógyfürdő, a Balaton metropolisa Zala vármegyében. Posta és távirada helyben.

Fürdőidény május 20-ától szeptember hó végéig.

Azon gyenge üdülők és megbetegék, kik B.-Füred kedvező klímáját előbb élvezni akarják, már május 18-ától itt minden kényelmet — meleg fürdők kivételével — találhatnak. Tiszta ózondus, enyhe, egyetlenes tóparti levegő; égyvénys, sós, szén-savas, vasas források; juhaszó-, tej-, szőlő-, masszage-gyógyfürdő; szénsavas meleg pezsgő és szénsavas hideg fürdők, gőzfürdő, zuhanók, balatonvizi hideg fürdők és uszodák. Orvosi tekintélyek igen ajánlják: vörzegegyénys, görvény, gümőkör, csúz, köszvény, légszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lépveréség, női bajok és idegbántalmakban.

Elsőrangú fürdőintézet. Hegyekről védett gyönyörű fekvés, fűszes és észszerűberendezés; gyógyterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, térszema, szini előadások, hetenkint táncmulatság, élvezetes kirándulások, sétacónakázás. — Elegáns lakások a Balaton partján épült Ipoly-udvarban, az Erzsébet- és Klotild-udvarokban és a Grand-Hotelben; csinos nyaralók. Jó és mérsékelt étkezés, table d'hôte: couvert 1 frt 50 kr. Szobák 40 krtól 5 frtig kaphatók. Junius 15-ig és augusztus 21-től a saison végéig a lakások 30 százalékkal, az étkezés a Grand-Hotel éttermében 20 százalékkal olcsóbbak. 8725

Vasuti állomások Siofok és Veszprém; Siofoktól Füred gőzhajón 1 óra. Veszprémtől kocsin 1 és fél óra. Vasuti saisonjegyek 33/10 százalékos kedvezményvel, memnttéri jegyek — 3 napra — féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő-főosztása Dr. Huray István, kir. tan. Lakásmegrendelések előleg beküldése mellett Lingl Valérián fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredi ásványviznek, mely nemcsak mint gyógy-, hanem mint étrendi víz is igen kedvelt, forrástára Edeksuty L. ásványviz-szállító Budapestben. Ezenkívül kapható Szemeray Jánosnál Veszprémben és Lichtnecker Antalnál Székesfehérvárott. Prospectusokkal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer- és csemegekereskedésben és cukrászdában. 8537 Naponkinti eladás

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője? Idegesség, vörzegegyénys és az ebből származó bajok ellen legbiztosabban hat Rozsnyay Serail-arezenkőcsöt, Vasaschinabora, mely saját terméké ménessé és borral kezesítve, hatékonyan minden hasonló késteményt felülmúl. Egy üveg ára 2 kor. 40 fill., 6 üveg franco külföle 12 kor. 12 fill. 8400

A t. cz. községször szíves figyelmébe ajánljuk, hogy minden kezítmenyünk törvényesen bejegyzett védjegygyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcot ábrázolja.

Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógytárban Arad, Szabadság-tér.

Budapestben: Török József és dr. Egger Leo (Nador) gyógytárban, valamint minden magyarországi gyógytárban.

Szép, tiszta, üde arczbórt ér el mindenki a JUNO-KENŐCS (kéz- és arezenkőcs) használata által.

Higany- és ólomvegyületeket sem egyéb mérges alkatrészeket nem tartalmaz, miért is teljesen ártalmatlan.

Birtosan és gyorsan ismert el szeplőt, maffoltot, pórsenéseket (vimmert), bőrtakákat (mitiesert), bőrhámást, napégést, arczvereséget stb. 1. számú tégely 4 korona (50 kr.)

A hozzávaló JUNO-SZAPPAN 60 fillér (30 kr.) még finomabb és hatásosabb mint az 1. számú. Tégelye 2 kor. (1 forint). Hozzávaló folyékony JUNO-SZAPPAN 80 fill. (40 kr.)

JUNO-HAJFESTŐSZER. (Cromatique de Juno.) Tökéletesen ártalmatlan szer ősz vagy vöröz hajtatnak (hajus, szálk) szőke, barna vagy fekete tetemzészetes szinre való kényelmes és állandó festésre.

A használati utasítás szoros betartása mellett a festés nem sikerülése teljesen ki van zárva. Kapható szőke, barna, vagy fekete szinben. Egy tok ára 4 korona.

Főnti szerek nagyszerű hatását az elismerő- és köszönő-levelek ezrel igazolják. Kapható a nagyobb gyógytárakban. 8661

„puder (tábr, róssa és erimeszint) 1 doboz 1 korona (50 kr.) -fogszájvíz, egy üveg 40 fillér (30 kr.)

JUNO-DIREKTE megrendelhető: BANTLER ÖDÖN Szent Miklós gyógytársáza Tamassár, Király-utca 4.

Tessék határozottan Bantler-féle temesvári Juno-készítményeket kérni és rendelni.

A már 45 év óta dícsértreméltólag ismert, s a 71.012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő 8635

VUKOVÁRI arcztisztító kenőcs

szépsé, himlőhely, sőmör, májfoltok, fakadékok forrásági persenések, orrvörzéség és minden egyéb arczvirágások ellen, valamint a VUKOVÁRI mely arczkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinészt kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 kor., 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajcovic által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcovic, a készítő arczképe látható.

Főraktár: Török József gyógytártára Budapest, Király-u. 42. és Andrássy-ut 29.

CRÉME DE FANCON

a 3 szív védjegygyel. Rögötn finomító és szépitőarokrm. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!

Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K. Főraktár: URSITS-gyógytárszár Budapest Hálczy-utca. Tégelye 30 fillér. Sőbbist beküldése után franco

CSÁSZÁRFÜRDŐ. BUDAPESTEN. 8696

Fürdő — a nagyszerű uszodák is — kizárólag kénes hős- és lan-gyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hő-sérskéje 37 C. és 48-50 C. közt váltakozik. Gőzfürdője a maga nemében példátlan. Iszapfürdője, teljes átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdők.

Vértisztító kúra.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy Dr. Palóc szegény v. közhatalos orvos, k. egészségügyi tanár intézetében Budapest, VII., Kerepesi-ut 10. a természetes gyógy móddal meg idült (krónikus) betegségekben szenvedők is biztos gyógyulást érnek el. Külön férr- és női osztályok. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimérés válasz. Ugyanott kapható és megrendelhető Népszereu orvosi tanácsadó. II. kiadás. Irta: Dr. Palóc. Ára 3 korona.

Testező kúra.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy Dr. Palóc szegény v. közhatalos orvos, k. egészségügyi tanár intézetében Budapest, VII., Kerepesi-ut 10. a természetes gyógy móddal meg idült (krónikus) betegségekben szenvedők is biztos gyógyulást érnek el. Külön férr- és női osztályok. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimérés válasz. Ugyanott kapható és megrendelhető Népszereu orvosi tanácsadó. II. kiadás. Irta: Dr. Palóc. Ára 3 korona.

Idegerősítő kúra.

Legjobb és leghíresebb
pipere hólgyörp : a
La
VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Miért vannak még emberek.
A kik a Kathreiner-féle
Kneipp malata kávé még nem
használták, noha ez egy izletes
és egészséges kávéval?
Mert nem tudja még mindenki,
hogy mily nagy előnyökkel bír
a Kathreiner kávé, a mely a
kávénövény egy kivonata által a
bakkávé ízét és zamátját nyeri.
Ő ezáltal felülmulthatatlan módon
magában egyesíti a honi
malatákészítmény értékes egész-
ségi tulajdonságait a bakkávé
kedvelt ízével. A Kathreiner
Kneipp malata kávé nagyobb-
részt mint pótkávé szolgál a
bakkávéhoz, azonban tisztán él-
vezve is kitűnően ízlik. Min-
denütt kapható, de nyitva soha
sem lesz árusítva, s eskias az
ismert eredeti csomagokban va-
lódi, a melyek Kneipp páter
arczképét viselik és a nevet:
"Kathreiner".

KESSLER-féle
MAGDA-HAJKENŐCS
dermatológiai-terapeutikus alapon
nyugodt összetételű fogva az el-
ismert legjobb szer
korpa ellen, ugyszintén
hajkihullás ellen.
MAGDA-HAJKENŐCS 1898 év óta kipróbálva, tel-
jesen ártalmatlan, a hajnövényt előmozdítja és mint
kitűnő övszer a gyakran előforduló hajbetegségek ellen,
még gyermeknél is használatra legjobban ajánlható.
1 tégely ára 3 korona. — Főosztályi raktár:
KESSLER REZSÓ-nél gyógyszerész
GYERTYÁSOS, (Torontál vármegye).
Raktárak Budapest: Török József, Király-utca 12. sz.
Dr. Egger Václav-körút 17. 8609

SZIGETI LAJOS
szígyártó, nyerges és bőrrendő 8672
Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.
Cs. és k. ndv. szállító, József főherceg és Coburg
herceg ndv. szállítója.
Végeladás
üzletfelhagyás végett.

22 év óta fennálló, a legjobb hírek örvendő szígyártó- és
nyerges-üzletemet felhagyom. Szorgalmas által szerzett ered-
ményem nyugalomba vonulok, ez alkalommal örösi áruraktáram,
mely a legszolidabb és izetese árúkból áll, saját előállítású áramon,
sőt egyes tárgyakat még azon alul is áruba bocsátom, ezzel régi jó
verüim még egyszer utólagra jó áruimmal olcsón kiszolgálhatom.
Tájékozásul raktáramon levő árak menüveléért fűleltek egy pár
árucikket u. m. kocsiszó löszerszámok 250 lóra, ezek között van
könnyű jukker, magyar sallangos és kummetos mindenféle veretkre,
van négyes, páros és egyéb könnyebb és nehezebb kivitelben, 240
lóra nyeregyszer, lovasági-, gyalogsági-, civil-, uri-, női- és gyer-
mek nyeregszer, istálló kötőfékek, hevederek, takarók, lovagló és
kocsiszó-ostorok, veszők és botok, utazó-bőröndök a legújabb
díszmódorból, igen ajánlható kézi és oldaltáskák uri- és női-necessár-
berendezési táskák, szivar- és szivar-tárcák, papír- és apró-
pénzerszámok, minden e szakmába vágó fentemlített tárgyakból
nagy választék. Képes árjegyzéket (civil és tiszt) bérmentre küldök.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (saját
házában),
Arany érmekkel kitüntetve.
Füherzegei és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intéződégek, vas-
utak, ipari-hánya, és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugy-
szintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek
mészen feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintá-
ban különként 16 krtól felfelé szállítanak, és a mi a festék szintizitását
illeti, azonos az olajfestékkel. 8646
Mintakártya, ugyszintén használati utasítás
kivánatra ingyen és bérmentve küldeték.

"A világ legjobb sámfája"
FÖLDVÁRY IMRE
férfitávit és fehérnemű
raktárában. **párja**
Budapest, IV., Koronaher-
ceg-utca 11. sz. és VIII.,
Kerepesi-út 9.
Férfi ingek, Jäger-árúk,
vadász és sport-czikkék dús
választékban kaphatók.
Kesztyűk és nyakkendők.

Páratlan a THYMOL fog-crème!
THYMOL
a legkellemesebb
fogtisztítószer,
űdít, frissít.
THYMOL
fehéríti, szépiíti és
konserválja a
fogakat.
THYMOL
ártalmatlan, anti-
septikus, elváro-
lítja a fogfájást.
THYMOL
törvényesen védett
HAZAI
gyártmány.
THYMOL
főülml minden
más fogtisztító-
szert.
1 tubus 60 fillér. — Kapható mindenütt.
6 tubus díszes dobozban 3 korona 60 fillér bérmentve.
Egyedül készítő és főosztályi raktár:
SCHWARTZ illatszergyára
hygien. kosmet. laboratorium.
Budapest, VII., Damjanich-utca 28. Gyári rak-
tár és főosztály Temesvárotra.

LUSER L.-féle turista tapasz.
Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem
szemölcs és talp, valamint a sarok bőr-
keményedései, to-
yábbá mindenemű
bőrelszarusodás,
ellen. A hatás-
ért jótállás
vállal-
tatik.
Köz-
ponti
szétküldési
raktár:
SCHWENK L.,
gyógyszerész
MEIDLING - BÉCS.
Csak akkor valódi, ha min-
den használati utasítás és minden
tapasz a mellette védjeggyel és
aláírással el van látva, azért is erre
ügyelni kell. — 1 doboz ára 1.20 kor.
Vidékre 1.60 kor, előzetes beküldése mellett bérment.
Magyarországi főraktár: 8703
Török József gyógyszer., Budapest, Király-u. 12. Andrássy-út 29.

**Hölgyeknek
nékülöz-
hetetlen.**
A női szépség elérésére, tökélete-
sítésére és fenntartására legkínőbb és
legbiztosabb a
MARGIT-CRÈME,
mely vagy tisztá és teljesen ártalmatlan. Ezen világírú ar-
czenés pár nap alatt elűröli a szőrt, megfűlöt, pattanást, bőrt-
akát (Miltser) és minden más bőrből. Kémiailag a rincezo-
kat, redőket, himlőhelyeket és az arczot sebért, simává és
idővel varázsolja. Sem higányt, sem olmot, sem más ártalmas
anyagot nem tartalmaz. Ara nagy tégely 2 kor., kis tégely
1 kor., Margit hólgyörp 1 kor. 20 fill., Margit
szappan 70 fill., Margit fopgép (Zahapasta) 1 kor.,
Margit arczvíz 1 kor. Postán utánvétellel vagy a pénz
előzetes beküldése után küldi a készítő: 8706
FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad.
Kapható minden gyógyszerárban.
Főraktárak Budapest: Török József
és Dr. Egger Leo a Nádore gyógyszer.
Legjobb
szépiítő-
szer.

**Különlegességek a szépiítoszerek
vegészeti labororiumából**
dr. Fischer Róbert-től
a vegytan tudora és szépiítószerész
Wien, I., Habsburgergasse 4, 2. St.
Szörirtószert
(Epilatoire). 8388
Arachon, keson, karon stb. levő szőrök
vegyitton az Epilatoire által iratnak ki. Az eljárás egyszerű
és fájdalom nélküli, a hatás lassu, de biztos. Az Epilatoire
hosszabb használat mellett a szőrök gyökereit teljesen töntere
teszi és a sarjadást biztosan megakadályozza.
A különlegességek árai:
Szörirtószert (Epilatoire) a szőrök teljes kiltására és a sar-
jadás megakadályozására 1 kis üveg 5. —
1 nagy üveg — — — — — 10. —
Börzsin-Pasta a szőrök azonnali eltávolítására arcz-
ból, karról stb. darabonként — — — — — 2. —
Szépiítő-crém 1 tégely — — — — — 3. —
Ozon, vízben feloldva, 1 üveg (fél liter) — — — — — 1.50
Blondvíz (Blondeur) 1 üveg (fél liter) — — — — — 3. —
"FO" Hajfestőszert 1 doboz szőke egész feketéig 1 frt
20 krtól 3 frt-ig és — — — — — 5. —
Poudre-Email napri arczpor három színben 1 doboz
vörös nélkül — — — — — 2. —
Venus-víz szép tiszta arczbőr elérésére, 1 üveg — — — — — 2. —
Szer az orv vörössége ellen, 1 doboz — — — — — 2. —
Szépiítő quarz-homok a bőr-akák kiirtására — — — — — 1.50
Fűzetek, melyek az Ozon és az egyes különlegességek hasz-
nálatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldetnek. A készí-
tmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok bárkinél
bekérésre állanak, ugyszintén arczápolási és szépiítési
levei minden világrészről. Felvilágosítás szépiítési ügyekben
ingyen adatik. Érkezési órák: délelőtt 9 óráig este 6 óráig,
Raktárak Budapest: Török József, Köller Testvérek.

**Dr. Lengiel
nyirfabalzsam**
kir. szab. Svédhonra.
Már magában véve azon növényi nedv a
mely a nyirfából kifűlök, ha annak ürését
megfűjük, emberemlékezett óta mint a leg-
kínőbb szépiítószer volt ismeretes, ha
azonban ezen nedv a fűlölő utasításai
szerint balzsammá alakították át, csak akkor
nyer ugyszólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot
vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észreveleül pikkelyek
"lanknak le a bőrről, a mely ezáltal fehére és gyöngédde válik.
Ezen balzsam kisméjta az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifu
arcszint, a bőrt fehérséget, gyöngédtséget és üdéséget kölcsönöz;
a legrovidebb idő alatt elváloítja a szépiőt, mifűlöt és anyajegye-
ket, orvrosséget, bőrtakát s a bőr minden más egyéb tisztáltsá-
gát. Ara egy korsónak használati utasítással 3 korona. Kapható
minden jobb gyógyszerárban.
A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel
egyidejűleg a dr. Lengiel-féle 8670
Opo-crème-t használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.
A dr. Lengiel-féle **Benzo-szappan**
a legalkalmasabb hygienikus szappan, mely a bőrtény hévé és fehérré
teszi és hivatra van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab ára
1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarország részére **Török Jó-
zsef gyógyszerárta,** Budapest VI. ker., Király-utca 12. sz.
Andrássy-ut 29. szám.

LIPIK-FÜRDŐ
Slavóniában.
8654
Egyetlen jódtartalmu alkalikus hóforrás
(64° C.) a Kontinensen.
Kitűntette: Budapest 1885. és 1896. London
1893. Bécs, Róma 1894. és Brissel 1897. az első
díjakal.
1898. óta Lonjavölgy vasuti állomása (Dugosellon
át). Indulás Budapest fűneli gyorsvonattal 7 óra 15
percz reggel; érkezés Lipik 5 1/2 órákor d. u. Romá-
niából, Bulgáriából, Szerbiából, Boszniából, Erdő-Nyektán
át. Azonkívül a déli vaspályás állomása Pakrac-
Lipik-Kanizsa és Barcsán át. (1898. óta zónatarit.)
Vízszelvény minden irányban nappali gyorsvonatokkal.
A Lipiki hóforrások, természetesen 64° C. magas hő-
mérsékletűek, gazdag nátrium tartalmukkal (magyar
Zms), továbbá azoknak jódvaló össekkütésükkel
fogva, lúvó- és fürdési célokra, kitűnő hatásnak min-
demerül hurokos bántalmaknál (leggyomozó, bét-
és hólyaghurut), köszvényes és csuszos bajoknál,
ischiasnál, onotbajoknál, valamint a migriyák, für-
és vésztettségnekél, görvéltykór stb. Modern für-
dőhely, pompásan kiállított porcellán-, márványfürők
stb., izasztó fürdők (tepidaria), bassinfürdők, fényesen
berendezett szállodák, új gyűgyterem, zongora- és társalgó-
teremek, étterem és kávéház; remek széles fedett sétány
barraknál a helyiségben és a nagyvárosban parkban
willamos világitás. Kitűnő fürdőszék.
Hivatalos fürdőorvos: dr. Szemeray Bertalan.
Jódhévíz székiildése egyenesen a forrásnál —
Magyarországi főraktár: Edeknaty L. Mattoni és
Wille Budapest.
Bővebb felvilágosítások valamint fürdőleírásokkal szolgál
a fürdőigazgatóság Lipiken.

VASÁRNAPI UJSÁG
23. SZÁM. 1900. BUDAPEST, JUNIUS 10. 47. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és [egész évre 24 korona] Coupar a [egész évre 16 korona] A POLITIKAI UJDONSÁGOK [egész évre 10 korona] Kéltől előfizetésben a postai lag [meghatározott viteldi] is csatlakodó.
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt [félre 12] VASÁRNAPI UJSÁG [félre 8] (a Világkronikával) [félre 5]

A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSRÓL.
A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS végre elkészült s a
világsajtó átalában a magasztalás hang-
ján beszél róla. És hazafias örömmel lát-
juk, hogy a népek eme nagy versenyében mily
méltóan vesz részt a mi nemzetünk is s mily
őszinte elismeréssel adozik ezért a külföld.
Az egész kiállításnak egyik legszebb és leg-
érdekesebb része a "nemzetek utcája" a Szajna-
parton. Tulajdonképen annak a nagy eszmének
a kifejezése, hogy miként sorakoznak egymás
mellé a világ-különböző nemzetei, hogy az em-
beri szellem és munka alkotásait a maguk nagy-
ságában bemutassák.

Képünk a III. Sándor hídról mutatja a fényes
palotasornak azt a részét, melyben egymás után
következnek a török, éjszak-amerikai, osztrák,
bosnyák, magyar, angol, belga, német, spanyol,
monakói, svéd, görög, szerb, stb. pavillonok.
A fényes épületsor történeti jelleme már ma-
gnaknak az épületeknek építészeti alakjáról is
fölfismerhető. Majd mindegyik nemzet arra igye-
kezett, hogy olyan palotát építsen, a mely vagy
valamely nevezetes hazai műemlékre emléke-
ztesen, vagy nemzeti művészetük valamely
fényes korát elevenítse meg, vagy pedig jel-
lemzetesen tüntesse fel az illető nép eredeti
építkezési modorának sajátosságait. Az olasz
palota építészeti tagolásában és díszítményei-
nek egyes részleteiben a velencei Szent Márk-

templomot idézi emlékezetünkbe, a magyar,
mint ismeretes, különféle híres hazai épületek
motivumait alkalmazta, a belga hazájának egyik
leghíresebb góthikus műemlékét, az oudaenardi
városházát utánozza, Ausztria palotája a bécsi
barokk-építkezés fénykorát juttatja emlékeze-
tünkbe, az éjszaki államok, Svédország, Nor-
végia, Finnország hazájuk jellemzetes faházai-
ról vették épületeik motivumait. S még azok a
nemzetek is, melyeknek építészeti nem fűttek
hozzá művkvet a művelés, valamely hagyomány-
hoz, legalább egy-egy részlettel, vagy díszít-
ménnyel igyekeztek a néző figyelmét múltjukra
irányítani; ezért állították például az amerikaiak
Washington szobrát palotájuk elé.
A nemzetek utcája ép ez okoknál fogva oly

A NEMZETEK UTOZÁJA A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON.